

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 26 FEBRUARI 1930

No. 739

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeploaaweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

25 FEBRUARI 1930.

De geldmarkt was ook deze week weder zeer ruim. Het aanbod is echter niet meer zoo dringend als in de tweede helft van Januari en in de noteringen komt dan ook weinig verandering. Particulier disconto was eerder iets vaster, meestal werd $2\frac{13}{16}$ pCt. genoteerd; in het midden der week moest een enkele maal ook $2\frac{7}{8}$ pCt. worden toegestaan. De prolongatierente schommelde omstreeks 3 pCt. met een kleine neiging om eveneens iets op te loopen en call geld was aanvankelijk ook vaster. Woensdag werd 3 pCt. betaald; daarna nam het aanbod weder snel toe en gisteren werd voor $1\frac{3}{4}$ en $1\frac{1}{2}$ pCt. afgedaan.

Bij de inschrijving op schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 50.768.000. Toegewezen werden f 16.920.000 driemaands promessen à f 992.45 of ca. $2\frac{15}{16}$ pCt., f 1.350.000 zesmaands promessen à f 984.60 of ca. 3 pCt. en f 6.259.000 jaarbiljetten à f 1.001.— of ca. 4 pCt.

De balans van De Nederlandsche Bank geeft geen veranderingen van groote beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels daalde met f 500.000. De beleeningen blijken met f 4.4 miljoen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met f 6 miljoen.

De goudvoorraad der Bank blijft vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad verminderde met f 50.000. De post papier op het buitenland vertoont een teruggang van f 5.1 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 6.3 miljoen te aanschouwen geven.

De biljetten-circulatie daalde met f 3 miljoen. De rekening-courant-saldi namen met f 5.3 miljoen toe.

Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt $57\frac{1}{2}$.

* * *

De wisselkoersen konden zich deze week over het algemeen op het hoogere peil handhaven. De Dollar-Pond koers heeft weder den toon aangegeven. Aanvankelijk trok deze aan tot 4.8590, waarna eerst een geleidelijke, daarna een meer snellere, teruggang tot 4.8630 volgde. De Pondkoers zakte hier eerst in tot 12.11% om op 12.12% de week te eindigen. De Dollars hier hebben natuurlijk het omgekeerde beeld te zien gegeven; zij openden op 2.49% om na 2.4945 te hebben genoteerd op 2.4933 te sluiten. Marken, na een kleinen teruggang tot 59.47%, vast: 59.53, (Ponden in Berlijn blijven niettegenstaande goudimporten uit Londen ca. 20.36%). Fransche Franken ca. 9.75% (tegen Pond 124.24), Belga's hooger: 34.75, evenals Lires 13.06. Zweedsche Kronen stegen tot 66.92%. De Spaansche Peseta nog immer zeer onzeker: 30.40—31.60—30.70—31.15. Yen kwamen op $122\frac{13}{16}$. Rupees daarentegen wat lager op 90%. De Argentijnsche Peso was in de eerste dagen weder flink aangeboden en daalde tot 93%, doch herstelde zich weder tot 94%. Rio gezocht op 28%. Canada 2.48%.

Op de termijnmarkt weinig verandering. Het disago van het Pond is bij de daling van den Pondenkers even wat minder geworden (voor 1-maands $\frac{13}{16}$ — $\frac{14}{16}$), doch kwam tenslotte weder op het oude niveau $1\frac{1}{16}$ —1, voor 3-maands $2\frac{1}{16}$ —2. Eenmaands Dollars 21—19, driemaands 44—42 c. onder den contanten koers.

LONDEN, 24 FEBRUARI 1930.

Bij wijze van afwisseling had de geldmarkt verleden week een gemakkelijke taak, daar het bedrag aan vervallen schatkistpromessen grooter was dan voor nieuwe promessen moest betaald worden, zoodat de banken, die de korte wissels grootendeels in portefeuille hebben, afgevers waren van geld.

Disconto was dientengevolge flauw en zakte tot $3\frac{13}{16}$ in, terwijl de prijs heden verder verzwakte tot $3\frac{14}{16}$ — $\frac{3}{4}$. Er zijn weder geruchten van een verdere discontoverlaging tot 4 pCt., die gesteund worden door het feit, dat de Bank geen enkele poging doet om de breede kloof tusschen officieel en particulier disconto te vernauwen.

Een teleurstelling was verleden week, dat al het Spaansche goud (2 miljoen Pond) door Duitschland werd gekocht, maar ook daar valt het op, dat de Bank, welke verleden jaar, toen Frankrijk als koper van goud in de markt was, steeds als concurreerende partij optrad en den prijs van het metaal tot $1\frac{1}{2}$ %₁₀₀ boven haren officieelen koop prijs opbood, en het terrein geheel aan den eenigen koper, Duitschland, overliet, zoodat dit land het goud in de laatste weken tot prijzen van 84/10%, 84/10% en 84/11 kon verkrijgen.

Neemt de Bank misschien aan, dat Duitschland op den duur toch niet al het goud zal kunnen behouden en slechts een voorraad inslaat tegen den tijd, dat de geregelde betalingen van f 3 miljoen per maand onder het Young-plan zullen aanvangen?

DE ONTWIKKELING VAN ONZE HANDELSBEWEGING.

I.

De goederenbeweging over de grenzen; het havenverkeer; de steenkool op onze handelsbalans; onze economische ontwikkeling in de handelsbeweging weerspiegeld; heeft de radio onzen uitvoer gered?

De goederenbeweging over onze grenzen in binnenwaartsche richting steeg gedurende de laatste twee jaar van 73,7 tot 78,5 miljoen ton (voorloopige opgaaft). De achteruitgang van den aanvoer in 1928 — door een staking in de Rijnvaart, vermindering van het ertsvervoer naar Duitschland (arbeidsmoeilijkheden in de Zweedsche mijnen en een uitsluiting in het Roergebied) en een, thans tot staan gekomen, daling van den uitvoer van Duitse steenkool over Rotterdam — werd derhalve meer dan goed gemaakt; doch de omvang van den doorvoer in het topjaar 1927 werd niet bereikt, doordat de ruimer geworden oogsten in Europa de behoefte aan overzeesch graan deden verminderen. De lichte stijging van de binnenwaartsche goederenbeweging tegenover het laatstgenoemde jaar vindt haar oorzaak dan ook in het toenemen van den invoer. Van de in dit opzicht belangrijkste goederensoorten nam het gewicht van den invoer van steenkool, hout, aardolie en daaruit gewonnen stoffen, oliehoudende plantaardige grondstoffen en veekoeien min of meer belangrijk toe, terwijl bijvoorbeeld dat van den invoer van ijzererts (averij aan een hoogoven te IJmuiden), bouwstoffen, graan en aardewerk (met-selsteenen en straatklinkers) verminderde.

Goederenbeweging over de grens, uitgedrukt in miljoen ton

Jaar	In- of uitvoer (rechtstreeks en op entrepôt)	Doorvoer		Tezamen
		met overlading	zonder overlading	
In binnenwaartsche richting				
1925.....	25,9	23,5	10,4	59,8
1926.....	28,9	31,7	11,8	72,4
1927.....	29,3	35,6	13,1	78,-
1928.....	30,6	30,8	12,2	73,7
1929.....	31,9 ¹⁾	33,8	12,8	78,5 ¹⁾
In buitenwaartsche richting				
1925.....	12,9	23,5	10,4	46,8
1926.....	16,4	31,7	11,8	59,9
1927.....	15,-	35,6	13,1	63,7
1928.....	16,5	30,8	12,2	59,5
1929.....	17,1 ¹⁾	33,8	12,8	63,7 ¹⁾

¹⁾ Voorloopige opgaaft

In buitenwaartsche richting steeg de goederenbeweging over onze grenzen gedurende de laatste twee jaar van 59,5 tot 63,7 miljoen ton, met welk gewicht het cijfer van 1927 — ook voor deze richting het topjaar — juist werd bereikt, zoodat de stijging van den afvoer een weinig bij die van den aanvoer achterbleef. Daar de doorvoer uiteraard in beide richtingen gelijk is, moet dit door een geringere toeneming van het gewicht van den uitvoer dan dat van den invoer worden veroorzaakt, ter verklaring waarvan allereerst de aanzienlijke vermindering van de uitgevoerde hoeveelheid suiker en voorts van die van vleesch, ijzer en staal en hout — vooral gebruikte vaten — zij vermeld.

Doordat de achteruitgang van de goederenbeweging van 1927 op 1928 in het bijzonder Rotterdam' tref, kwam ook het herstel aan deze haven ten goede. Doch overigens was de vooruitgang van het havenverkeer met het buitenland zoowel te Amsterdam als te Rotterdam niet van groote beteekenis en werd de luttele stijging van den uitvoer uit de laatstgenoemde haven in 1928, door zijn achteruitgang in het afgelopen jaar, zelfs meer dan teniet gedaan.

Sedert vijf jaar staat de omvang van onze handelsbeweging met het buitenland weder boven het hoogste peil van vóór den wereldoorlog en in dien tijd besomde het jaarlijksche gemiddelde van de goederenbeweging over onze grenzen in binnenwaartsche richting

INHOUD.

Blz.

DE ONTWIKKELING VAN ONZE HANDELSBEWEGING I door W. G. H. van der Zweep	186
Bepierking in de rubbercultuur door Th. Lighthart....	188
Het verlangde invoerrecht op petroleum en de toestand in de Amerikaansche petroleumindustrie II (Slot) door Dr. Wilhelm Mautner	189
Beschouwingen over kolen II (Slot)	191
Bepierking van den Nederlandsch-Indischen thee-oogst door Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen Jr.	193
De vredes- en volkenbondstentoonstelling in Den Haag door Dr. Mr. Hugo van Zanten	194
De Rijksmiddelen	195
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De ontwikkeling van den buitenlandschen handel van Duitschland II (Slot) door Dr. Carl Krämer	196
De wijziging der statuten van de Oostenrijksche Nationale Bank door Dr. Richard Kerschagl....	198
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië	199
INGEZONDEN STUKKEN:	
Efficiency in de rijwielvoorziening door Ir. S. van Hoogstraten	200
Ontvangen boeken	200
MAANDCIJFERS:	
Resumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics“....	200
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	201
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	201
Overzicht der Rijksmiddelen	201
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 202—208	
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

Verkeerswijze	Millioen ton			
	1928	1929	1929 ± 1928	1928 ± 1927
Amsterdam				
Gelost bij invoer ..	4,8	5,1	+ 0,3	+ 0,4
„ „ doorvoer	1,5	1,7	+ 0,2	+ 0,2
Geladen „ uitvoer	1,7	1,7	+ 0,03	+ 0,3
„ „ doorvoer	1,4	1,6	+ 0,2	+ 0,2
Rotterdam				
Gelost bij invoer ..	9,1	9,4	+ 0,3	— 0,07
„ „ doorvoer	25,5	28,1	+ 2,6	— 5,-
Geladen „ uitvoer	4,7	4,3	— 0,4	+ 0,07
„ „ doorvoer	25,0	28,1	+ 2,6	— 4,9

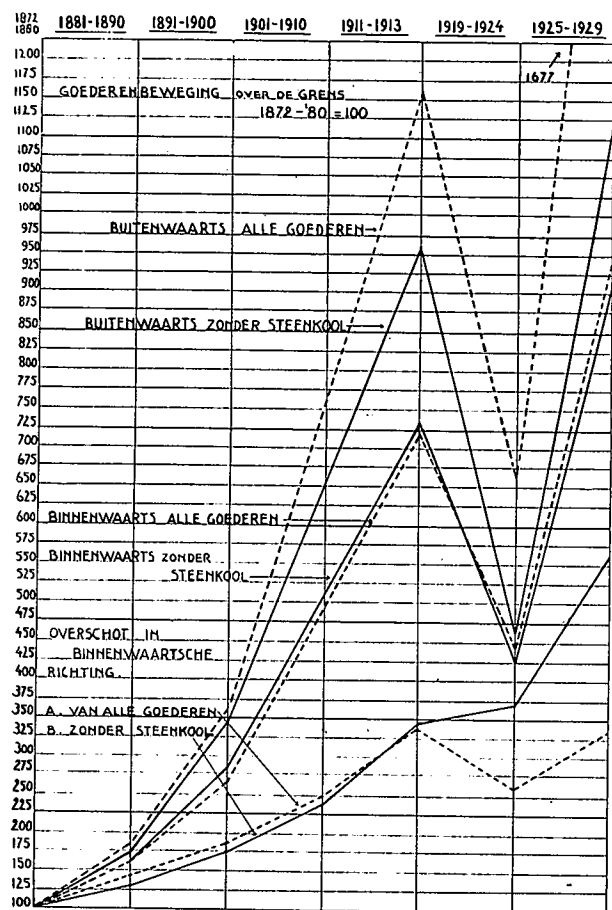
meer dan het negenvoud van dat gemiddelde in 1872—'80 en één derde meer dan het gemiddelde gedurende 1911—'13. In buitenwaartsche richting beliep het gemiddelde van de goederenbeweging in de laatste vijf jaar niet minder dan ruim het 16-voud (1.677 pCt.) van het gemiddelde gedurende 1872—'80 en 44 pCt. meer dan gedurende 1911—'13, hetgeen — om de eerder vermelde reden — een aanmerkelijk sterkere groei van het gewicht van den uitvoer dan van den invoer beteekent. Hierbij moet evenwel worden bedacht, dat de krachtige toeneming van den uitvoer ten deele aan het geleidelijk in bedrijf brengen van de steenkolenmijnen hier te lande is te danken, waardoor tevens de handelsbalans naar gewicht en waarde werd beïnvloed. Wanneer dan ook de steenkool buiten rekening wordt gelaten, blijkt het beloop van onze goederenbeweging met het buitenland als volgt te zijn:

Tijdperk	Mill. ton		1872-'80 = 100		Overschot (mill. ton) in binnen- waartsche richting
	aan	af	aan	af	
1872-'80..	5,1	3,2	100	100	37,6
1881-'90..	8,1	5,6	159	175	30,5
1891-'00..	14,3	11,-	280	344	22,9
1901-'10..	25,4	20,7	498	647	18,3
1911-'13..	37,4	30,8	733	963	17,6
1919-'24..	21,7	14,8	425	463	32,-
1925-'29..	46,6	35,8	914	1.119	23,1

Tegenover een stijging van de beweging over onze grenzen in binnenwaartsche richting van alle goederen in 1925—'29 tot 942 pCt. van het gewicht gedurende 1872—'80, staat derhalve een overeenkomstige groei van die goederen zonder steenkool tot 914 pCt., terwijl deze verhoudingen voor de buitenwaartsche

goederenbeweging onderscheidenlijk 1.677 pCt. en 1.119 pCt. bedroegen. Hieruit blijkt, dat ook zonder de steenkool de toeneming van den uitvoer krachtiger dan die van den invoer is geweest, hetgeen niet alleen voor het tijdperk 1872—1929 als geheel, doch evenzeer voor de andere jaargroepen geldt; met uitzondering van het tijdperk 1919—'24, toen de inzinking van den uitvoer grooter dan die van den invoer was.

De toeneming van de binnenwaartsche goederenbeweging is mét en zónder steenkool vrijwel gelijk, zoodat de voortschrijdende ontginning van onze steenkolenvelden niet rechtstreeks in een volstreekte of betrekkelijke verzwakking van den invoer van deze brandstof tot uitdrukking komt. In omgekeerde richting spreekt haar invloed, gelijk werd opgemerkt, zeer duidelijk; daar wordt het toenemen van den afvoer zónder steenkool sedert den oorlog door die mét steenkool overtroffen, hetgeen uit het kruisen van de desbetreffende curven der onderstaande grafiek in het tijdperk 1919—'24 aan den dag treedt. Bovendien blijkt uit deze voorstelling de opbrengst van onze kolenmijnen reeds vóór den oorlog dermate te zijn gestegen, dat de groei van het overschot van den aanvoer boven den afvoer van alle goederen, met inbegrip van steenkool, bij dien van dit overschot zónder steenkool achter bleef en werd van toen af dus de bestaande neiging tot een — betrekkelijke — vermindering van het gewicht van het invoeroverschot door het stijgen van den uitvoer van steenkool versterkt: de desbetreffende curven kruisen elkander in het tijdperk 1911—'13. Gedurende deze laatste jaren werd hier te lande jaarlijks gemiddeld 1,7 miljoen ton steenkool gewonnen, terwijl de winning in 1909 voor het eerst boven de miljoen ton steeg en in 1914—'18 2,6, in 1919—'24 4,5 en in 1925—'29 9,4 miljoen ton gemiddeld in ieder jaar beliep.

Zooals bekend, is het door de nieuwe inrichting van de statistiek van den in-, uit- en doorvoer en door de grove onvolkomenheden van de vroegere statistieken niet mogelijk, de gegevens van 1913 en ouder met die van na den oorlog te vergelijken en is het derhalve niet doenlijk, om voor iedere belangrijke goe-

derensoort of goederengroep haar beteekenis voor de ontwikkeling onzer handelsbeweging vast te stellen, op de wijze als dat hiervoor ten aanzien van de steenkool is geschiedt. Doch in het verslag van de Subcommissie uit de Commissie voor de Economische Politiek over een onderzoek naar de in het buitenland bestaande handelsbelemmeringen treft men een aannemelijke schatting van het gewicht en de waarde van den in- en uitvoer gedurende 1913, volgens de huidige verdeling in 15 goederengroepen aan, welke bij vergelijking met de uitkomsten van de handelsstatistieken over de jaren 1925—'29 doet zien, dat de invoer sedert het eerstgenoemde jaar van 21,3 miljoen ton ter waarde van 1.391 miljoen gulden, tot gemiddeld 28,6 miljoen ton ter waarde van 2.576 miljoen gulden steeg, bij een toeneming van den uitvoer van 5,8 miljoen ton ter waarde van 840 miljoen gulden, tot gemiddeld 14,9 miljoen ton ter waarde van 1.886 miljoen gulden. Hierdoor verminderde het gewicht van het invoeroverschot met 1,7 miljoen ton en nam zijn waarde met 140 miljoen gulden toe, terwijl in 1913 60,42 pCt. en in 1925—'29 73,29 pCt. van de waarde van den invoer door uitvoer was gedekt.

Handelsbeweging gedurende 1925-'29, vergeleken met 1913¹⁾

Goederengroepen	Jaarlijksch gemiddelde in 1925-'29 meer of minder dan 1913		
	Invoer	Uitvoer	I = Invoeroverschot U = Uitvoeroverschot
1 Dieren en dierlijke voortbrengselen	+ 15	+ 232	U + 217
2 Plantaardige voortbrengselen	+ 293	+ 119	I + 177
3 Mineralen, metalen en n.a.g. fabrik. daarvan .	+ 170	+ 129	I + 42
4 Meel en meelfabrikaten .	+ 8	+ 40	U + 28
5 Scheikundige stoffen . . .	+ 30	+ 35	I - 6
6 Olie, hars, gom, pek, teer en fabrikaten daarvan .	+ 115	+ 149	U + 34
7 Hout en dergel. stoffen en fabrikaten daarvan .	+ 75	- 18	I + 93
8 Huiden, vellen, leder en lederwerk	+ 32	+ 36	I - 5
9 Garen, touw, weefsels en kleeding	+ 186	+ 141	I + 45
10 Aardewerk en porcelein .	+ 17	+ 8	I + 10
11 Glas	+ 13	+ 2	I + 10
12 Papier	+ 30	+ 31	U + 1
13 Voedings en genotmid. delen n. a. g.	+ 99	+ 67	I + 32
14 Vervoermiddelen	+ 59	+ 37	I + 21
15 Werktuigen, toestellen, gereedschappen, drukmater., lampen, rubberbanden, kramerij, kunstvoorw. en lompen .	+ 43	+ 37	I + 5
Tezamen	+ 1.185	+ 1.046	I + 140

¹⁾ Het gewicht wordt, ter besparing van ruimte, niet vermeld. De nummers, welke in het volgende gedeelte achter de goederen zijn geplaatst, wijzen aan, tot welke van de hierboven vermelde goederengroepen zij behooren.

Door deze vergelijking verder te trekken, krijgt men niet alleen een merkwaardigen kijk op de ontwikkeling van eenige onzer belangrijke takken van voortbrenging, maar tevens op de mate, waartoe landbouw, veeteelt, nijverheid en handel ieder voor zich tot den groei van onzen goederenruil met het buitenland en dat, wat in den volksmond „verbetering” van onze handelsbalans heet, hebben bijgedragen. En dan blijkt de tusschenhandel — dit woord naar zijn eigenlijke beteekenis gebruikt — in deze opzichten slechts een geringen invloed te hebben gehad. Van de eigenaardig tot zijn gebied behorende goederen trekken de cacao's (2) de aandacht, welker invoer niet alleen door de uitbreiding van de cacao- en chocoladenijverheid hier te lande, doch ook door het toenemen van den wederuitvoer is gestegen; daarnaast staat een stijging van den invoer en den wederuitvoer

van versche zuidvruchten (2) — grootendeels sinaas-appelen — en van koffie (13). De in- en uitvoer van lompen (15) verminderde aanzienlijk en daar deze tot dezelfde goederengroep als de machines en werktuigen (15) behooren, komt de sterk toegenomen betekenis van de laatste niet tot haar recht. Ook de onvolledig omschreven goederen (15) behooren tot deze groep, waardoor het beeld opnieuw wordt verzwakt; want bij de verouderde omschrijvingen van de vroegere handelsstatistiek kwamen die toen veel meer voor dan thans. Van de handelsgoederen zij voorts nog het hout (7) genoemd, waarvan de uitvoer aanzienlijk slonk en de huiden (8), welker prijsstijging het beeld van de groep, waartoe zij behooren, beheerscht.

Van veel meer belang was de uitvoer van dieren en dierlijke voortbrengselen (1), waarvan de waarde met 232 miljoen steeg, bij een toeneming van hun uitvoeroverschot met 217 miljoen. Hierin weerspiegelt zich de uitbreiding van onze veeteelt en -houderij (grootere melkwinning voor binnenlandsch verbruik en de zuivelnijverheid, meer uitvoer van gezouten vleesch en eieren, doch vermindering van den uitvoer van runderen) en de groei van onze zuivelbereiding (meer uitvoer van boter, kaas en verduurzaamde melk), waarmede een vermindering van den invoer van eieren, paarden en visch gepaard ging. Een nieuwe verschijning in onze invoerstatistiek, het bevroren vleesch (1), schijnt haar hoogtepunt te hebben overschreden. Tot de eerste goederengroep behoort nog de margarine, waarvan de gestegen uitvoer de na-oorlogse veroveringen onzer margarinelijverheid verkondigt, welke met de oliën en vetten verwerkende nijverheid in het algemeen, voorts in groote mate tot het stijgen van de handelsbeweging der plantaardige voortbrengselen (2) en oliën (6) heeft bijgedragen, doordat zij den invoer van grondnoten (2), copra (2), zaden (2) en traan (6) aanzienlijk deden toenemen, evenals den uitvoer van plantaardige oliën (6) en van geharde traan (6). De toenemende verwerking van grondstoffen leidde tot een vermindering van den invoer van het halffabrikaat, de ruwe margarine (1).

Voor den groei van den invoer van plantaardige voortbrengselen (2) was verder het stijgen van het verbruik van tarwe van belang, welk graan — voor zoover het de goedkope soorten betreft — ook voor veevoeder diende; doch van grootere betekenis in dit laatste opzicht was de maïs (2), welke met name voor het voederen van varkens en kippen tot aanzienlijk gestegen hoeveelheden werd ingevoerd. Het stijgen van den uitvoer van plantaardige voortbrengselen (2) berust voor een belangrijk deel op een grooteren buitenlandschen afzet van versche groenten, aardappelen, erwten, boonen en bloembollen. De uitbreiding en intensivering van den land- en tuinbouw, die daartoe noodig was, vereischte een toenemend gebruik van kunstmest (3), hetgeen — met het stijgen van den invoer van steenkool (3) — de belangrijkste oorzaken van den grooter geworden invoer van mineralen (3) vormt. De uitvoer van mineralen werd door het stijgen van den buitenlandschen afzet van Nederlandschen kunstmest (superphosphaat en zwavelzure ammoniak) bevorderd, terwijl de oprichting van het hoogovenbedrijf te IJmuiden in den na 1913 optredenden ijzeruitvoer (3) — uiteraard met ertsinvoer (3) gepaard gaande — tot uitdrukking komt. De betekenis van onze steenkoolwinning (3) werd in dit verband reeds in het licht gesteld.

Zeer belangrijk was de invloed der toeneming van voortbrenging en verbruik van textielgoederen (9), waarbij de uitbreiding van de binnenlandsche nijverheid, behalve in het toenemen van den uitvoer van manufactures (9), in het stijgen van den invoer van garens (9) en van dien van ruwe katoen (2) aan den dag treedt. Een grooter geworden uitvoer van verfwaren (5) en kleurstoffen (5) springt bij de handelsbeweging van de scheikundige stoffen (5) in het oog, een stijging van den buitenlandschen afzet van leder

(8) bij den reeds besproken groep der huiden en vellen (8).

De groei van den invoer van voedings- en genotmiddelen (13) berust tot een aanzienlijk deel op een grooteren invoer van ruwe rietsuiker ten behoeve onzer suikerraffinaderij, die thans haar afzet (13) door internationale moeilijkheden ziet bedreigt; voorts zij de sterke stijging van den uitvoer van bier (13) genoemd. Het toenemen van den invoer van vervoermiddelen (14) is de neerslag van het snel vermeerde motorverkeer, waardoor ook de invoer van benzine (6) en van rubberbanden (15) aanzienlijk werd vergroot. Bij den uitvoer van vervoermiddelen (14) treft de stijging van den buitenlandschen afzet onzer scheepsbouwnijverheid, onderdeel van de veel belangrijker geworden metaalnijverheid, op welke bereids de aandacht werd gevestigd. Zij trad met een aanmerkelijk gestegen uitvoer van werktuigen en machines (15) — men denke aan de industrialisatie van Nederlandsch Indië — in onze handelsbalans, terwijl de aan haar verwante electrotechnische nijverheid nieuwe verschijningen, als de gloeilampen (15) en de radiotoestellen (15), in de uitvoerstatistiek bracht. Het ligt in de rede, dat de mechanisatie, waardoor de nijverheid haar gewichtigen invloed op de uitbreiding van onzen buitenlandschen afzet kon uitoefenen, van welken hiervoor enkele van de belangrijkste zijden werden belicht, omgekeerd tot een sterke stijging van den invoer van machines (15) en werktuigen (15) heeft geleid.

(Slot volgt).

Zw.

BEPERKING IN DE RUBBERCULTUUR.

In een vergadering van het Nederlandsch-Britsche comité te Londen, gehouden op 7 Februari, is besloten over te gaan tot een beperking van de rubberproductie door gedurende de maand Mei niet te tappen. Op 19 Februari hebben Nederlandsche, Fransche, Belgische, Zwitsersche en Duitsche rubberproducenten zich met dit besluit vereenigd.

Als dit besluit wordt uitgevoerd is de restrictie een feit geworden, doch het is nog niet bekend, welke ondernemingen er aan deel zullen nemen. De taxatie's, die uit rubberkringen naar buiten komen, wijzen op een waarschijnlijke beperking tot een hoeveelheid van 25.000 à 30.000 ton.

Men schijnt voorloopig tot de overtuiging te zijn gekomen, dat de Inlandsche producenten niet mede zullen gaan, want had men daarop gehoopt, dan zou men stellig een andere regeling getroffen hebben. Het staat toch voor ieder kenner van Indië vast, dat het voor de Inlandsche ondernemers practisch onmogelijk is een maand lang afstand te doen van alle inkomsten, voortspruitend uit hun rubbertuinen.

Waarvan zouden de menschen in dien tijd moeten leven? Er is in dezen tijd van malaise geen koeliearbeit te vinden en de meeste planters bezitten geen sawah's. Dientengevolge hebben ze geen voorraden voedingsmiddelen en ze zijn gewoon hun dagelijksche behoeften te dekken uit de opbrengst van hun rubber.

Wat verwacht men door deze restrictie te bereiken? Er zijn drie mogelijkheden:

- dat men een verdere prijsdaling voorkomt,
- dat de prijs zich zoodanig herstelt, dat men door de beperking geen direct nadeel lijdt,
- dat de prijs omhoog wordt gestuwd, zoodat de beperking winst zal leveren.

De beurs is op het besluit vooruitgelopen en de rubbernoteering is verbeterd, toen men verwachtte, dat de onderhandelingen tot een resultaat zouden voeren. Nadat de aard van de beperking bekend was geworden is een bekoeling gevolgd; vermoedelijk omdat speculanten van meening zijn, dat een vermindering van de productie met pl.m. 30.000 ton niet voldoende zal blijken om een prijsstijging van betekenis te veroorzaken.

Deze opvatting zal waarschijnlijk juist blijken te

zijn, en er bestaat voor consumenten geen aanleiding om met het oog op de restrictie hun behoeften vlugger te dekken. Zonder gevaar kan men de ontwikkeling afwachten, want de voorraden zijn groot genoeg om zich daaruit te voorzien, als een deel van de Mei/Juni afschepen achterwege blijft.

De mogelijkheid is aanwezig, dat de prijzen voorloopig iets boven het laagste niveau zullen blijven, de vraag is dan echter of de ondernemingen bij zoo'n resultaat wél zullen varen. Wil men geen extra verliezen lijden, dan moeten de prijzen zooveel stijgen, dat de productie van 11 maanden ongeveer evenveel opbrengt als die van 12, dus de prijs zal $7\frac{1}{2}$ à $8\frac{1}{2}$ pCt. hooger moeten zijn. En dan is men nog niet beter af dan vóór de beperking.

Er zijn echter aan het stopzetten van den tap gedurende een maand eenige groote bezwaren verbonden.

De ondernemingen, die met contractkoelies werken, zullen de loonen door moeten betalen, zoodat de onkosten van het bedrijf slechts zeer weinig zullen dalen en op Sumatra zal men de vrije arbeiders vast moeten houden, daar deze anders op de Inlandsche ondernemingen hun geluk gaan beproeven, wat een stijging van de productie tengevolge zou hebben.

Op Java zal het voor vele ondernemingen hoogst bezwaarlijk zijn de tapkoelies voor een maand aan den dijk te zetten, want dit kan aanleiding geven tot een ongewenscht verloop of tot nog ongewenschter ontevredenheid.

Sommige ondernemingen verkeeren in een positie, die het zeer moeilijk maakt om een maand wel onkosten te betalen, maar geen rubber af te leveren, en weer andere hebben oude contracten lopen.

Het is moeilijk te doorzien, welke voordeelen de producenten van deze restrictie verwachten, want tegenover de groote moeilijkheden, die voortspuiten uit het stilleggen van een bedrijf voor een betrekkelijk lange periode, staat een onaanzienlijke productievermindering, die waarschijnlijk niet een dusdanige prijsverbetering brengen zal, dat de restrictie-enthousiasten zich bevredigd zullen voelen.

Maar — men is op het hellend vlak en bij restrictie gaat het veelal als bij protectie: is men eenmaal begonnen dan kan men bezwaarlijk terug en men wordt door de omstandigheden steeds verder naar omlaag gedreven.

Voorloopig heeft de beurs echter gelijk, dat ze geen „gokje” waagt op zoo zwakke gronden, als deze restrictie levert — en men kan de heethoofden slechts beklagen, die zich lieten verleiden om de rubberaandeelenmarkt een oogenblik op te drijven door hun overhaaste aankopen.

TH. LIGTHART.

HET VERLANGDE INVOERRECHT OP PETROLEUM. EN DE TOESTAND IN DE AMERIKAANSCH PETROLEUMINDUSTRIE.

II (Slot).

Nog andere argumenten, waarvan men moet zeggen, dat zij meer behooren tot de groep der „argumenta ad hominem” dan tot die der „ad rem”, worden aangevoerd. Zoo wordt erop gewezen, dat de ingevoerde olie van geringere kwaliteit (zware olie) is en door goedkope arbeidskrachten in het buitenland wordt geproduceerd en (daardoor) tegen prijzen, liggende beneden de Amerikaanse kostprijzen, kunnen worden geïmporteerd. „Dientengevolge”, zoo heet het vervolgens, „heeft de industrie in Amerika te lijden en op verschillende plaatsen hebben groote massa's arbeiders hun werk verloren, terwijl in verband met den lagen prijs der inlandsche ruwe olie de tendens tot verkwistend en oneconomisch gebruik wordt versterkt”.

Wat betreft het argument van den *goedkoopere buitenlandischen arbeid*, zoo laten wij het woord aan

den vertegenwoordiger der Amerikaansche in het buitenland produceerende ondernemingen, welke voor de Senaats-commissie verklaarde:

„Terwijl het juist is, dat de Amerikaansche in het buitenland olie produceerende maatschappijen goedkoopere arbeidskrachten dan hier te lande ter beschikking hebben, staat daar tegenover, dat de capaciteiten dezer arbeiders ingevolge het klimaat, mindere fysieke geschiktheid en gebrek aan ervaring geringer zijn.

Bovendien gebruiken de op buitenlandsche terreinen werkzame Amerikaansche maatschappijen voor allen arbeid, welke geoefendheid vereischt, zooals boren, het vervaardigen van gereedschappen, lasschen, raffineeren, spoorwegdienst, bediening van machines en reparaties, Amerikanen en zij betalen dezen hoogere loonen dan in Amerika geldend zijn, waarbij nog komt logies en voeding volgens moderne Amerikaansche begrippen; van welke extra-kosten de producent in de Vereenigde Staten bevrijd blijft.

Amerikaansche producenten van petroleum in het buitenland moeten rekening houden met de volgende onvermijdelijke handicaps in vergelijking met de in het binnenland werkende producenten: tropisch klimaat; vreemde taal; hoogere loonen voor alle geschoolde arbeiders; transport van personeel; voeding en logies der arbeiders te velde; zorg voor ziekenhuisverpleging voor alle arbeiders; schoolbouw; watervoorziening; transport van machines en voorraden; aanleg van wegen en bouw van bruggen; oprichting van eigen gieterijen, reparatie- en machinewerkplaatsen; spoorweg-aanleg; het steken van kapitaal in zeeschepen en platbooms vaartuigen met uitrusting; grooten afstand van de Amerikaansche leveranciers der gereedschappen; gebrek aan inlandsche in de petroleumindustrie ervaren arbeiders; dubbele inkomstenbelasting in vele gevallen; uitvoerrecht op de producten; productiebelasting; belemmerende voorschriften onder bureaucratische besturen; talrijke wijzigingen in de wetten op den eigendom; verhoogde Federale belastingen wegens het aandringen daarop van bepaalde Amerikaansche onafhankelijke petroleumproducenten (1921).”

Wie dit leest moet zich zeker wel afvragen, waarom er in weerswil van al die lasten nog steeds Amerikaansche producenten bestaan, welke in het buitenland werken en daarbij niet reeds lang te gronde zijn gegaan.

Waar de voorstanders van het invoerrecht vermeld hadden, dat de kosten, voor zoover deze door verbruikers zouden worden gedragen, alleen ten laste der stookolieverbruikers zouden komen, beijverden de tegenstanders van het recht zich, aan de hand der cijfers omtrent het verbruik van deze soort olie door afzonderlijke groepen in het economisch leven aan te toonen, hoe zwaar deze daardoor zouden worden getroffen: zoo zou de scheepvaart met inbegrip van tankbooten bij een verbruik van 88,22 miljoen barrels \$ 52,18 miljoen meer hebben te betalen, de spoorwegen (verbruik 70,09 miljoen barrels) \$ 42,15 miljoen meer; de oliemaatschappijen zelf zou de verbruikte olie (42,45 miljoen barrels) \$ 24,08 miljoen duurder te staan komen, de gas- en electriciteitscentrales (29,78 miljoen barrels) \$ 18,02 miljoen duurder, de ijzer- en staalindustrie en de centrale verwarmingen van kantoorgebouwen zouden met meer dan \$ 10 miljoen elk worden belast, enz.

Op de opmerking der voorstanders van een invoerrecht, dat bij een *productie* van iets meer dan 900 miljoen barrels in 1928 een *vraag* voor binnenlandsch verbruik van slechts 812,76 miljoen barrels heeft gestaan, waardoor dus een overschot der inlandsche productie tegenover het binnenlandsche verbruik van circa 88 miljoen barrels heeft bestaan, waarbij nog bijna 80 miljoen barrels ingevoerde olie kwamen, die het overschot deden stijgen tot ongeveer 167 miljoen barrels, hebben, voor zoover wij konden nagaan, de tegenstanders niet geantwoord, dat dus toch reeds blijkbaar een overproductie van binnenlandsche olie (geheel afgezien van de importen) bestond. Wél hebben zij de correctie aangebracht, welke de opzettelijke weglating der Amerikaansche *uitvoeren* van geraffineerde producten in de opstelling der voorstanders van het invoerrecht noodzakelijk maakte. Zij stelden in het licht, dat de Amerikaansche productie bij een uitvoer van 145 mil-

lioën barrels raffinage-producten circa 64 miljoen barrels ten achter was gebleven bij het binnenland-sche verbruik plus den uitvoer. Tegenover de waarde der ingevoerde 80 miljoen barrels ruwe olie van iets meer dan \$ 90 miljoen stond in 1928 de uitvoer-waarde der 145,12 miljoen barrels geraffineerde pro-ducten ruwe olie met \$ 492,00 miljoen.¹⁾

De National Coal Association — om begrijpelijke redenen een aanhangster van het invoerrecht — had er op gewezen, dat de *bunkerolieprijzen* in alle andere deelen der wereld veel hooger zouden zijn dan te New-York²⁾, zoodat de prijs der stookolie te New-York tot meer dan het dubbele zou kunnen stijgen en het dan toch nog voor een Engelsch schip voor-deelig zou zijn, te New-York te bunkeren.

Buiten beschouwing gelaten, dat een barrel stook-olie te New-York en een barrel stookolie te Londen voor schepen, welke slechts een dezer havens moeten aandoen, niet hetzelfde zijn, heeft men ook ge-tracht, het argument daarmede te weerleggen, dat de Amerikaanse schepen met de Europeesche juist slechts door de goedkoopere olie kunnen concurreeren en dat nagenoeg alle Amerikaansche Oceaanschepen voor het stoken van olie zijn ingericht. Een invoer-recht op stookolie (of op de ruwe olie, die voor het winnen van stookolie het meest geschikt is, d.w.z. de Mexicaansche en Venezuelaansche) zou bewerken, dat deze olie naar Europa vervoerd en aldaar verkocht werd; het invoerrecht zou eenvoudig een voordeel voor de Europeesche reederijen beteekenen.

* * *

Deze laatste punten betreffen alle min of meer detailvragen; het *voornaamste vraagstuk* is evenwel, zoowel vanaf het standpunt der petroleumindustrie als vanaf dat der Amerikaansche natie, dat naar de *gevolgen van een dergelyk invoerrecht* voor de *ontwikkeling der olieproductie* zelve. Men heeft de func-tie van den ruwolieprijs in de laatste jaren zeer juist aldus gekenschetst, dat deze in de eerste plaats ertoe diende, de productie te regelen; prijsdalingen leiden aanstonds tot het stopzetten van niet-renderende bo-ringen; prijsverhoogingen brengen de boorbeitels en de pompen in beweging, bewerken een toeneming der productie. Wanneer nu de ruwolie-producenten een recht van \$ 1,— per barrel weten door te zetten en bij een productie van 1 milliard barrels een hoogere opbrengst van meer dan een half milliard Dollar ver-wachten, wie durft dan nog gelooven, dat het bij een productie van 1 milliard barrels blijven zal? Wat zou echter het gevolg zijn van het toenemende aanbod? Een verstoring van het met de grootste moeite eeni-germate bereikte evenwicht tusschen productie en verwerking, en een prijsinzinking. Zal men dan nieu-we bescherming, een verhooging van het invoerrecht verlangen? Een verhoogde productie van ruwe olie — en dan bovendien van ruwe olie, waaraan momen-teel geen behoefte bestaat — beteekent echter snellere uitputting der Amerikaansche olievoorraden, al mog-en dan ook nieuwe ontdekkingen en diepere boringen aantoonen, dat de oliereserven veel grooter zijn dan men vroeger wel aannam.

Dit gevaar af te wenden is de bedoeling der Ame-rikaansche „*conservation*”-politiek, de grond der werk-zaamheid van de Amerikaansche petroleummaat-schappijen in het buitenland, voor welk besluit Pres-ident Hoover, zij het ook niet als verantwoordelijk redacteur dan toch als auctor intellectualis teekent. Het bezweren dezer dreiging is het doel van jaren-langen arbeid der Regeering en van leidende per-soonlijkheden in de petroleumindustrie en daaraan

¹⁾In 1929 beliep de uitvoer 153,55 miljoen barrels met een waarde van \$ 531,17 miljoen, zijnde een toeneming van 5,8 pCt. der hoeveelheid en 7,9 pCt. der waarde.

²⁾In Mei 1929: \$ 1,05 te New-York, maar \$ 2,34 in Engelsche havens; \$ 1,25 in de Kanaalzone, enz. Momen-teel is zulks wel voor een groot deel een gevolg van de transportkosten der stookolie.

ligt het streven ten grondslag tot een samenwerking der producenten (en verder ook van de verwerkers) te geraken, dat in de zoogenaamde „unitization”, de ge-meenschappelijke exploitatie der olieterreinen als een groote productie-eenheid door alle daarbij betrokke-nen in plaats van den onzinnigen wedstrijd in het boren, zijn jongste uiting vond. Deze overwegingen brachten de extreem-individualistische petroleum-in-dustrie zoover, dat het American Petroleum Insti-tute, hare leidende organisatie, zich onlangs de stel-ling eigen maakte: „Zelfs de handhaving van het stelsel der vrije concurrentie (competitive system) is afhankelijk van de macht tot samenwerking der con-currenten”, en dat tenslotte de leidende figuur in de Europeesche olie-industrie, Sir Henri W. A. De-terding, de vorming eener „association of co-opera-tion” als eisch van het gezonde verstand kenschetste, en niet meer het najagen van individualistische doel-einden.

Sir Henri echter heeft de boven dit artikel aange-haalde woorden van zijn bekende rede later in een interview voor de situatie der Vereenigde Staten als volgt nader uitgelegd:

„Laat ons aannemen, dat de Ver. Staten 60 pCt. van hun petroleumverbruik produceeren en Mexico 20 maal in, zijn eigen behoeften zou kunnen voorzien; voorts dat het in Amerika \$ 2,— kost een barrel ruwe olie te produceeren en in Mexico \$ 0,50. Zou de Amerikaansche Regeering toelaten, dat de binnenlandsche industrie door „dumped” in-voeren werd vernietigd? Zij (de Regeering) zou den pro-ducten in Mexico zooveel geld ontnemen, dat hierdoor hun voordeel werd uitgeschakeld. Het is niet meer dan na-tuurlijk, dat dit geschiedt.”

Ofschoon het zeer verleidelijk is de gevolgen van een dergelyke politiek — belasting der ruwoliepro-ductie met misschien 300 pCt. van de waarde, onver-mijdelijke heffing van een hoog invoerrecht ook op de geïmporteerde raffinageproducten enz. — na te gaan, en in het bijzonder voor de Koninklijke-Shell na te gaan, moge zulks achterwege worden gelaten, omdat deze beschouwingen zich niet bezighouden met een afzonderlijke onderneming, ook al zou deze, gelyk de Koninklijke-Shell-groep de grootste petroleumprodu-cente ter wereld zijn.

Wij hebben ons in het voorafgaande niet op het standpunt van den principicelen vrijhandelaar ge-plaatst, maar veeleer met de Amerikaansche geestes-gesteldheid rekening gehouden, die vóór een invoer-recht zal zijn, mits het met haar gegrondschijnende argumenten aannemelijk worde gemaakt. Waar ech-ter de argumenten geenszins overtuigend zijn, maar de gevolgen van een invoerrecht voor de industrie fataal zouden kunnen worden, en dit vermoedelijk door President Hoover en andere politieke leiders wordt ingezien, zal, indien niet alle teekenen bedrie-gen, de kans op vervulling der tariefwensen niet groot blijken te zijn.

Veeleer moge, aanknoopende aan bovenstaande woorden omtrent de functie van den *ruwolieprijs* als reguleur voor de productie, over den toestand der industrie, die tot het weer-opleven van deze eischen heeft geleid, het volgende worden opgemerkt: Zoo-als reeds vermeld, ondernamen onlangs twee doch-termaatschappijen van de Standard Oil Co. (New Jersey) de poging, door prijsverlagingen en produc-tiebeperkingen ook de *raffinaderijen* te dwingen tot een vermindering der verwerking. Deze stap schiep een vrij verwarden toestand, eensdeels omdat de andere groote koopers van ruwe olie niet, zooals zij anders (en bijv. juist een jaar geleden) deden, dezen maatregel navolgden¹⁾, anderdeels omdat de produ-

¹⁾ Van deze olie opkoope de maatschappijen waren de in vrijwel teneinde gebrachte fusie-onderhandelingen verkeer-de maatschappijen Prairie Oil en Sinclair Oil weinig geneigd, zich de sympathie der producenten uit het Mid-Conti-nent, die anders eerder tot de tegenstanders van dergelyke monster-concerus moeten worden gerekend, te laten ont-gaan, en vermoedelijk hebben zij ook om deze reden vast-gehouden aan de oude prijzen; maar zij moesten tenslotte toch ook tot prijsverlaging besluiten.

centen dien als ongegrond beschouwden. Het argument, dat de Humble Oil ervoor gaf „Als koopers en raffinadeurs van ruwe olie en als verkopers van ruwe olie en raffinageproducten konden wij de tot dusverre geldende prijzen niet meer betalen” laat ook ruimte voor het vermoeden, dat de prijzen voor de raffinaderijen niet steeds — en zeker niet in den laatsten tijd — zoo loonend zijn, als de aanhangers van het invoerrecht meenden¹⁾. De heer Farish, leider der maatschappij, verklaarde:

„Maandenlang hebben wij vermeden, onzen aankoopprijs voor ruwe olie te verlagen, in de hoop, dat het evenwicht tusschen aanbod en vraag zou worden bereikt en de groot-handelsprijs der producten deze politiek zou rechtvaardigen. Echter schijnt er, in weerwil van de behaalde vorderingen geen apparaat te bestaan, waardoor de productie met de tegenwoordige of met de te verwachten vraag van de zijde der raffinaderijen in overeenstemming kan worden gebracht. Met het oog op dezen toestand waren wij wel gedwongen tot onzen stap, die slechts uit gezond zaken-inzicht voortspuit. Er bestonden voor ons slechts drie mogelijkheden: ten eerste, verder te koopen en verkopen op een onbevredigende basis; ten tweede, den aankoop van ruwe olie te staken; en ten derde, aan te bieden voort te gaan met aankopen, doch tot prijzen, welke wij kunnen betalen. Wij kozen laatstbedoelden uitweg.”

De producenten hebben daarop geantwoord met aanmerkelijke *verdere productiebeperkingen* eerst in Oklahoma en daarna ook in Texas voorbereid. De *raffinaderijen*, welke thans moeten toonen, of het haar evenzeer ernst is met een productiebeperking als de ruwolieducenten, die in weerwil van de teleurstelling over den stap van de Humble Oil en de Carter Oil verklaarden, aan deze politiek vast te houden, kunnen weliswaar hare opgezamelde ruwolievorraden aanspreken, doch zulks zou beteekenen, dat zij de tegenwoordige overproductie aan benzine vergrooten en van samenwerking alleen met woorden, doch niet met daden, iets willen weten.

Toen weinige maanden geleden de Standard Oil Co. of California een nog veel drastischer prijsverlaging afkondigde, om de ruwolieducenten, welke alle pogingen inzake een productiebeperking in Californië verijdelden, tot rede te brengen, had die een volkomen succes; ook omdat de andere koopers van ruwe olie zich daarbij aansloten. Na zeer korten tijd kon de maatregel worden ingetrokken. In het Mid-Continent hebben de Standard Oil-maatschappijen laten doorschemeren, dat zij onder bepaalde omstandigheden ook weder tot een verhooging der prijzen bereid zouden zijn. Tot dusverre is het daartoe nog niet gekomen.

Gecomplieerd wordt de toestand ook door de onzekerheid omtrent de verdere ontwikkeling in *Californië*. Weliswaar was den tegenstanders van de Gas Conservation-Wet geen succes beschoren bij het Hoogste Gerechtshof, en kan derhalve deze Wet ten uitvoer worden gelegd, doch er is veel kostbare tijd verloren gegaan en op steeds meer plaatsen schijnen moeilijkheden bij de productie-beperking in te treden.

Neemt men voorts in aanmerking, dat bindende en alle betrokkenen omvattende overeenkomsten omtrent een *regeling der productie in andere deelen der wereld* niet of nog niet tot stand zijn gekomen — wel verwacht men, dat in 1930 de productie van Venezuela die van 1929 niet aanmerkelijk zal overtreffen — en de met buitenlandsche olie gevoerde *strijd om de markten in het Oosten der Ver. Staten* geen teekenen van verminderende scherpte te zien geeft, dat bij den *benzinehandel* nieuwe *meeningsverschillen* zijn ingetreden, dan is daarmede een rij van factoren genoemd, welke den toestand in de Amerikaansche petroleumindustrie voor alle betrokkenen minder fraai maken. De zoeven vermelde meeningsverschillen betreffen de uitlegging en de uitvoering der bepalingen van den z.g. „Code of Ethics”.

¹⁾ Juist zou waarschijnlijk wel zijn, dat op den langen duur bezien, de raffinage van petroleum veel winstgevend is dan de ruwolieducentie.

in weerwil van zijn hoogdravende benaming niet meer dan een verzameling van handelsgebruiken voor benzine en een verbod van bepaalde wettelijk verboden of door de industrie als unfair beschouwde handelingen. Niet veel minder dan 10.000 olie-firma's hebben dezen „Code” ondertekend, doch enkele der voornaamste ondernemingen wordt door andere ondertekenaars verweten, dat zij zich slechts aan de letter, doch niet aan den geest der bepalingen houden, en deze omzeilen. Een wonde plek in de geschiedenis der petroleumindustrie zijn bijna steeds geheime rabatten geweest, welke de een of andere onderneming verkreeg of verleende. Ook dit euvel vermocht de Code niet uit te roeien.

Aldus is te verklaren, dat in de geheele petroleumindustrie der Ver. Staten tegenwoordig de stemming bij lange-na niet zoo vol vertrouwen is als een oppervlakkige blik, slechts gericht op de vermindering der productiecijfers tot een niveau, dat evenwicht tusschen productie en verwerking beteekent, en op de vooruitzichten inzake verdere handhaving der productiebeperking in belangrijke gebieden, zou doen vermoeden, alsmede dat de situatie der petroleumindustrie minder gezond is, dan deze wel schijnt. De patiënt, die ook van vroegere ziekten steeds met een bewonderenswaardige vitaliteit is hersteld, zal echter ook in het onderhavige geval zijn eigen geneesheer moeten zijn, wanneer hij niet wil, dat andere „outsider”-machten hem een radicalen kuur (die wél eens een behandeling à la Doctor Eisenbarth zou kunnen worden) laten ondergaan.

Dr. WILHELM MAUTNER.

BESCHOUWINGEN OVER KOLEN.

II (Slot).

Onze vaste Kolenmedewerker schrijft ons:

De Poolse productie is de laatste jaren zeer gestegen en overtreft verre haar binnenlandsche behoefte, sedert en tengevolge van de toevoeging van het, vroeger Duitse, Opper-Silezië, dat ruim 75 pCt. der geheele Poolse productie opbracht. Waar uitvoer naar Duitsland door belangrijke beperkingen van Duitse zijde grootendeels belemmerd was, zocht Polen afzetgebieden in de Skandinavische landen en Denemarken, ten detrimente van Duitsland, maar ook van Engeland. De uitvoer is vooral vergemakkelijkt doordat zijn lage valuta het in staat stelde gemakkelijk te concurreeren, zoolang de arbeidslooonen zich nog niet aan de wereldmarkt hadden aangepast. Een toestand, die gedoemd was eenmaal te verdwijnen. Bovendien werden zijn kolen op genoemde markten nog gesteund door verlaagde spoorwegtarieven van de mijnen naar de exporthavens, zoodat zij dermate goedkoop werden, dat dit aanleiding gaf tot onderhandelingen met althans een deel der Engelsche mijneigenaars, om te komen tot een prijsvereenkomst en samenwerking in den exporthandel. De bereidwilligheid van Poolse zijde laat zich verklaren uit het feit, dat in de bovengeschetste gunstige concurrentiemogelijkheid langzamerhand een verandering is gekomen. Wel is de export dit jaar nog toegenomen, maar de kracht tot concurreeren verminderde. Hetgeen onder meer blijkt uit het feit, dat, waar in alle landen een zooveel grootere vraag naar kolen heerschte, de Poolse export naar Zweden afnam met 9½ pCt. of 204.000 ton van Jan./Sept. (2.123.000 in 1928, 1.919.000 in 1929), terwijl Engeland op die markt na grooten achteruitgang in voorafgaande jaren zijn export met 44 pCt. in dezelfde periode vermeederen zag (1.043.411 in '28, 1.502.313 in '29), en tevens uit het feit, dat, waar de Poolse export toenam, deze vermeederding zoowel procentsgewijs als absoluut geringer was dan die van Engeland. Een verhooging van de spoorwegtarieven in Polen voor de transporten van kolen werd noodzakelijk en kwam tot stand op 1 October; zij bedroeg ongeveer 18 pCt. voor kolen van Opper-Silezië en het Dombro-

wa district en 14 pCt. voor kolen van het Cracow-district, doch zij was slechts geldig voor binnenlandsche transporten. Voor exportkolen naar overzeesche landen moesten de lage tarieven gehandhaafd blijven. Een en ander kan men nu verklaren uit het feit, dat de arbeidsloonen, na herhaalde verhoogingen in de laatste jaren, zich nu aan de wereldmarkt hebben aangepast. In Poolsch Opper-Silezië werden de loonen sinds 1926 negenmaal verhoogd; de gezamenlijke verhoogingen gedurende de laatste drie jaren bedroegen 79 pCt. en het gemiddelde loon steeg van Zl. 5.33 tot Zl. 9.54. In Maart 1929 verkregen de arbeiders een verhoging van 5 pCt. na een scheidsrechterlijke beslissing. In Augustus zegden de vakverenigingen deze laatste overeenkomst op en eischen o.m. een verhoging van 17 pCt. Na vergeefsche onderhandelingen besliste de scheidsrechter tot een verhoging van 4 pCt. In de Dombrowa- en Chrzanow-districten werd na ingrijpen van het Ministerie van Arbeid op 30 October een overeenkomst gesloten, waarbij de arbeiders een verhoging van dagloon met 8½ pCt. en van stukloontarieven met 2 pCt. verwierven. Hiermede bereikten de loonen een ten opzichte van de wereldmarkt vrijwel normale hoogte. De arbeiders schijnen evenwel hiermede nog niet tevreden en verdere moeilijkheden zijn niet buitengesloten, vooral daar politieke agitatie onder hen groot is en licht storend werken kan. Reeds had een demonstratieve staking plaats van één dag. Tot nu toe is van Regeeringszijde steeds tactvol en met succes ingegrepen.

Nu is in 1929 nog een Handelsverdrag tusschen Duitsland en Polen gesloten, dat evenwel nog niet geratificeerd is, waarbij het aan Polen zal worden toegestaan maandelijks 350.000 ton kolen op de Duitse markt te plaatsen met een vastgestelde geringe winstmarge.

De Fransche productie bedroeg aan steenkolen 54.921.850 ton in 1929 tegen 52.429.468 ton in 1928, terwijl de cokesproductie in de ovens van de Fransche mijnen tot 4.781.169 ton gestegen is (4.399.932 ton in 1928). De brikettenproductie bedroeg 4.634.866 ton tegen 4.063.838 ton in 1928.

In de maanden van Jan./Nov. importeerde Frankrijk reeds meer cokes dan haar eigen productie, nl. 5.010.631 ton, voornamelijk uit Duitsland. Holland kwam in 1929 op de tweede plaats als leverancier van cokes, van welke plaats België werd verdrongen.

De import van steenkolen nam ook zeer toe, speciaal uit Engeland.

Hoewel de hoeveelheid niet belangrijk is, die dit jaar uit Polen werd aangevoerd, verdient dit vermelding, daar deze import ruim 80 pCt. toenam in het afgelopen jaar vergeleken met het vorige, terwijl ze in België voor Poolse kolen met een zeer groot percentage afnam.

Ook de uitvoer is wat toegenomen hoewel niet zoo sterk als de invoer. Het kolenverbruik in Frankrijk is dit jaar groot geweest, dank zij de groote bedrijvigheid in de industrie.

De Belgische productie is afgenomen. Er valt een vermindering in de steenkolenproductie te constateeren, die grooter was dan de toeneming in de productie van cokes en briketten. Het productiecijfer bedraagt in 1929 34.933.010 tegen in 1928 35.462.380 ton. Deze afname vindt haar oorzaak in de verminderde productie in sommige deelen der provincie Luik en in de oude Henegouwsche mijnen, terwijl de toename in de Kempisch-Limbursche mijnen deze vermindering niet vermocht te compenseeren.

	Invoer		Uitvoer	
	1929	1928	1929	1928
Steenkolen	11.373.927	8.758.460	3.790.155	4.055.075
Cokes	3.408.454	2.776.840	738.101	695.210
Briketten	184.081	98.104	741.772	848.458
	14.966.462	11.633.404	5.270.028	5.598.743

De uitvoer van Belgische bunkerkolen gaf de vol-

gende cijfers: in 1929: 141.358; in 1928: 213.095; in 1927: 135.664 ton. Een cijfer voor 1929, dat dus hooger is dan voor 1927.

De strenge winter van 1928/29 heeft in België de voorraden dermate uitgeput, dat zij gedurende het geheele jaar niet op het niveau van 1928 en 1927 konden worden gebracht.

Zij bedroegen op 31 December 1929	321.880
" " 1928	1.087.930
" " 1927	1.847.180

Men heeft in het afgelopen jaar getracht een aaneensluiting te krijgen tusschen de verschillende mijnen, met het resultaat, dat samenwerking tot stand kwam tusschen de Henegouwsche mijnen en de Kempisch-Limbursche mijnen. Er werd opgericht het „Syndicat Belge des Cokes et Charbons à Coke” en het „Comptoir Belge des Charbons industriels”. De huisbrandkolen werden niet in de overeenkomst opgenomen. Bij deze samenwerking zijn de Luiksche mijnen niet betrokken.

Voor Nederland zijn de cijfers voor in- en uitvoer volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek als volgt:

	Invoer ton:	Uitvoer ton:	
Steenkolen	9.618.406	3.621.238	(behalve bunkerk.)
Cokes	370.822	1.940.295	
Steenkoolbriketten	327.283	104.620	
Bruinkoolbriketten	185.657	28.849	
Bunkerkolen voor vreemde schepen		1.973.368	
Bunkerkolen voor Nederl. schepen		1.092.355	
	10.502.168	8.760.725	
	1929	1928	1927
Totale invoer	10.502.168	9.563.972	9.637.487
totale uitvoer	8.760.725	8.483.052	7.649.111
saldo invoer	1.741.443	1.080.920	1.988.376
productie	11.612.702	10.910.000	9.488.000
verbruik			
zonder bunkerkolen	13.354.145	11.990.920	11.476.376
bunkerkolen aan Nederl. schepen	1.092.355	1.188.344	1.202.403
Totale Nederl. verbruik	14.446.500	13.179.264	12.678.779

Deze cijfers vertoonen allerwege een stijging. Het verbruik steeg met ruim 9 pCt., de productie met ruim 6 pCt., de invoer met ruim 9.8 pCt. en de uitvoer met ruim 3 pCt. De productie nam in 1928 vergeleken met 1927 toe met 14.9 pCt. In 1913 werden door de Limburgsche mijnen slechts 1.8 miljoen ton kolen geproduceerd. De daarop volgende jaren brachten telkens groote stijgingen. Het jaar 1929 toont ons met een stijging van nog niet de helft van 1927/1928, dat heel veel grootere productie voorloopig niet te verwachten is, daar de mijnen dat jaar bijna alle op hun grootste capaciteit werkten. Alleen de particuliere mijn Julia, die begin 1928 in bedrijf gekomen is, kan tot nog grootere productiviteit gebracht worden. Alleen quantitatief gesproken natuurlijk, kan Nederland dus 80 pCt. dekken van een inheemsch verbruik als dat van 1929 met deze productie; kwalitatief op stukken na niet, daar Limburg niet voldoende vette- en in het geheel geen gaskolen voortbrengt. De invoer was in 1929 toch belangrijk hooger dan de uitvoer en is ook meer toegenomen. De invoer uit Duitsland is ook dit jaar weer verreweg het grootst geweest. Hij steeg voor steenkolen van 6.464.727 ton in 1928 tot 6.966.358 ton in 1929 en voor cokes van 268.247 ton tot 345.829. De invoer uit Engeland is zeer belangrijk toegenomen, voor steenkolen van 1.790.259 ton tot 2.180.815 in 1929, een toeneming van ruim 21 pCt. Englands aandeel bedroeg 22.6 pCt. van onzen steenkoleninvoer van 1929 tegen 20.3 pCt. in 1928. Duitslands aandeel in 1929 72 pCt., in 1928 73.6 pCt. De invoer uit België nam af van, 408.321 ton in 1928 tot 324.698 ton in 1929. De invoer van cokes (bijna geheel uit Duits-

land) nam toe en de kleine hoeveelheden uit België en Engeland namen af.

De totale uitvoer nam toe, doch de uitvoer van steenkolen nam af (1929 6.686.961, 1928 7.256.364); zowel de uitvoer van bunkercolen als der niet-bunkercolen. De meeste steenkolen worden naar België geëxporteerd (2.076.683 ton). De grootste export van cokes is naar Frankrijk met 1.147.074 in 1929 en 612.361 in 1928. De uitvoer van bunkercolen aan vreemde schepen bedroeg minder dan het vorige jaar evenals aan onze eigen schepen. Hoewel afnemend ook in vergelijking met 1927 zijn deze cijfers nog hooger dan die van 1925 en de daaraan voorafgaande jaren.

Ten aanzien van de kolenpositie in Nederland mag opgemerkt worden, dat deze zich in normale banen beweegt. De productie neemt geregeld toe, zooals hierboven in den breede uiteengezet, terwijl in de behoefte aan gaskolen en vlammege kolen, die de Limburgsche mijnen nu eenmaal niet opleveren, in ruime mate voorzien wordt door invoer uit Duitschland en Engeland, ja zelfs uit Polen.

De Nederlandsche mijnen zijn uit hun noodtoestand, waarin het bedrijf door moordende mededinging van kolen van anderen oorsprong verkeerde, geraakt door samenwerking met die buitenlandsche belangen. Van serieuze bedenkingen er tegen heeft men niet gehoord, vermoedelijk omdat het algemeen gevoelen is, dat de prijzen binnen redelijke perken gehouden worden en dan ook omdat men beseft, dat van regeeringswege niet op instemming te rekenen valt bij een protestbeweging. Niet voor niemandal heeft de vorige Minister, onder wie het mijnwezen ressorteerde, verklaard, dat hij met belangstelling uitzag naar de eerste uitgestoken hand tot samenwerking op het gebied der prijsstelling van de kolen, ter leniging van den nood, waarin langzamerhand de Staatsmijnen waren geraakt. Deze belangstelling van de autoriteiten blijkt ook uit de deelneming harerzijds aan de besprekingen te Genève.

Zoover gaat de concentratie, dat ook getracht wordt eenheid te krijgen onder hen, die bunkercolen — Westfaalsche, Hollandsche en Engelsche — in de zeehavens leveren, ook al om aan de moordende concurrentie een eind te maken, die op het laatst tengevolge zou hebben gehad, dat slechts een of twee van de allersterkste ondernemingen in het leven waren gebleven, die dan onder elkaar de vruchten van een monopolie hadden kunnen verdeelen. Wanneer nu maar opgepast wordt, dat niet overdreven wordt en dat de consumenten niet gedupeerd worden, of — in het geval van stoomschepen in onze havens of aan de Nederlandsche kolenstations — niet door te hooge prijzen verjaagd worden. Zeeschepen toch zijn bewegelijk en kunnen gemakkelijk elders gaan markten, wanneer de prijzen te zeer tegen hen zijn. Men kan aannemen en vertrouwen, dat zij, die hier leiding geven, voor deze moeilijkheden een open oog zullen hebben.

* * *

Men kan dus tenslotte zeggen, dat door de zooveel grootere vraag de toestand in het afgelopen jaar in de kolenindustrie wel verbeterd is. Bij de vermeerderde vraag en ook vermeerderde productie, zagen wij dit jaar algemeen hooge prijzen, hooger dan in 1928. Het hogere niveau, waarop de prijzen zich bewogen, kan men bij deze productievermeerdering niet geheel verklaren uit de relatief zooveel vermeerderde vraag, doch is mede aan politieke factoren te danken. Aan dreigend en werkelijk ingrijpen van regeeringszijde heeft het dit jaar niet ontbroken (Engelsche Mijnwet-ontwerp, begunstigingstarieven der spoorwegen, invoerverboden). Hierdoor heeft men de vrije concurrentie belemmerd en aldus kunstmatig prijsdaling tegengegaan en internationalen ruil beperkt. In plaats van dit schier Mercantilistisch streven is er in de eerste plaats behoefte aan interna-

tionale samenwerking. Op het einde van 1928 vroegen om deze samenwerking uit vrees voor overproductie. Ook dit jaar leert, dat deze groote internationale concurrentiestrijd gevaarlijk is voor de kolenindustrie. Men mag niet uit het oog verliezen, dat voorzover de strenge winter, met daardoor abnormaal verbruik en uitgeput raken der voorraden oorzaak van eenige verbetering in den algemeenen toestand is, geen wezenlijke verbetering is gekomen. De zoo hoog opgevoerde productie, die tevens nog kunstmatig in de verschillende landen is aangespoord, heeft, wanneer ze de voorraden zal hebben aangevuld, groote kans weder afzetmoeilijkheden te krijgen, te meer daar het nog zeer de vraag is, of in verband met gebeurtenissen op geld- en fondsenmarkt, de industriële conjunctuur van dien aard zal zijn, dat van die zijde de vraag op peil gehouden zal kunnen worden.

Men ziet nu reeds, dat de vraag uit de stijgende lijn geraakt is bij de ietwat minder werkende grootindustrie en dat de zachte winter teweeg gebracht heeft, dat de mager- en essmijnen, kortom elke onderneming, die voor huisbrand produceert, met een deel van hare productie blijven zitten. Alleen een spoedig invallen van werkelijke koude zou aan de wanverhouding tusschen aanbod en vraag naar huisbrandkolen een eind kunnen maken.

Zooals de zaken nu staan is de reactie reeds merkbaar op de verschillende markten. In Cardiff kan men de kolen niet meer boven de minima verkoopen, althans de large niet, terwijl alleen de smalls zulke fancyprijzen als 14/9—15/- halen. Door den weinig vlotten gang van de large is er zoo weinig small coal, dat de laatste haast niet meer verkrijgbaar is zonder gelijktijdige afname van een overeenkomstige hoeveelheid large. Deze toestand leidt tot de anomalie, dat Cardiff smalls bijna even duur zijn geworden als Durham unscreened.

De Durham markt is flauw voor forward delivery en in Westfalen wordt niet zonder eenige bezorgdheid naar meerdere vraag uitgezien. Onze eigen mijnen schijnen nog niet onder gebrek aan afzet gebukt te gaan, althans naar buiten verlijdt er niets van.

Met dat alles zijn de prijzen hoog, aanzienlijk hooger dan verleden jaar en mag men de mijnbesturen gelooven, dan zijn deze thans eindelijk op een niveau gekomen, waarop den werklieden (n'en déplaise den Indexprijzen, die steeds lager gaan) de steeds hooger gaande loonen betaald kunnen worden, een niveau, waarop behoorlijke afschrijvingen kunnen geschieden zonder dat men behoeft te verlizzen of aan kapitaal in te moeten.

15 Febr. 1930.

BEPERKING VAN DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN THEE-OOGST.

De maatregelen tot kunstmatige oogstbeperking zijn in deze dagen niet van de lucht! In de dagbladen werd dezer dagen bekend gemaakt, dat de leden der Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië, bij welk lichaam vrijwel alle in Europa (Nederland, Engeland, België en Frankrijk) gevestigde thee-maatschappijen zijn aangesloten, met nagenoeg algemeene stemmen besloten hebben om den Nederlandsch-Indischen thee-oogst van 1930 te beperken tot den oogst van 1929 verminderd met 12 miljoen h.KG.

Aangezien de Ned.-Indische thee-oogst gedurende het vorige jaar in totaal rond 147 miljoen pond bedroeg zal de oogst 1930 door zoodanige beperking niet meer mogen bedragen dan 135 miljoen pond tegen

in 1929	.....	147	miljoen h.KG.
1928	.....	139	„ „
1927	.....	131	„ „

Een vrij belangrijke vermindering derhalve, want indien 1930 eenzelfde toeneming zou hebben vertoond als in de vorige jaren, zoodat de oogst van 1930 vermoedelijk een 155 miljoen pond zou hebben opgele-

verd, dan komt de beperking neer op een hoeveelheid van 20 miljoen pond of ca. 13 pCt.

Mijn vroegere raming der beperking voor Nederlandsch-Indië, waarbij 10 pCt. van oogst 1928 tot basis werd genomen, wordt door het thans genomen besluit nog overtroffen.

Men kan vrij veilig aannemen, dat de onbepaalde oogst in 1930 het aangenomen cijfer van 155 miljoen pond nog zou hebben overtroffen. Eerstens heeft het jaar 1929 zich i.h.b. op Java door abnormale droogte gekenmerkt en in de tweede plaats komen nu eerst in productie de tuinen, welke 4—6 jaar geleden werden geplant. De volgende cijfers, ontleend aan het jaaroverzicht, gepubliceerd door het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden, geven een beeld van dezen aanplant. De met thee beplante oppervlakte bedroeg:

in 1923	ca.	92.000	H.A.
„ 1924	„	94.500	„
„ 1925	„	97.500	„
„ 1926	„	103.000	„

Door het thans genomen besluit zal de Ned.-Indische thee-oogst van 1930 gedurende de dan nog resterende maanden worden beperkt tot een zekere hoeveelheid en niet met een bepaald percentage, zooals aanvankelijk met de voorgenomen beperking in Britsch-Indië en Ceylon het geval was. Het vermoeden ligt voor de hand, dat de Nederlandsch-Indische producenten hiertoe niet zijn overgegaan, vóórdat de Engelsche producenten zich eveneens tot een beperking tot een vastgesteld maximum bereid hebben verklaard.

Een zoodanige beperking heeft uiteraard dit onderdeel, dat thans de handel zal kunnen weten, waar hij aan toe is.

Men moge met mij persoonlijk van meening zijn, dat elke kunstmatige productie-beperking en ook deze, economisch verkeerd is om verschillende redenen, doch afgezien hiervan mag men door een vermindering van den werelduitvoer met b.v. rond 70—75 miljoen pond of ca. 8½ procent toch wel in dit jaar redelijkerwijze een afnemende verwachten der Londensche voorraden, die thans meer dan 50 miljoen pond boven het normale zijn.

D. K. v. L. Jr.

DE VREDES- EN VOLKENBONDSTENTOONSTELLING IN DEN HAAG.

Het Uitvoerend Comité van de Vredes- en Volkenbondstentoonstelling, die op 7 Februari door Minister Ruys de Beerenbrouck is geopend, heeft zijn expositietaak ruim opgevat. Het had, strict genomen, kunnen volstaan met drie van de vijf afdelingen, welke de tentoonstelling thans telt.

De eerste afdeling is gewijd aan de plannen in vroeger eeuwen tot het stichten van een Statenorganisatie en aan de door Nederland gesloten vredes, de tweede aan de georganiseerde vredesbeweging van 1815 tot heden en de vijfde afdeling aan den Volkenbond zelf.

Strikt genomen omvatten deze drie afdelingen een geheel Vredes- en Volkenbondstentoonstelling. Het Uitvoerend Comité heeft zijn taak echter ruimer opgevat. De vierde afdeling is aan den oorlog gewijd, als tegenstelling tot den vrede. En eindelijk is er de derde, in hoofdzaak economische afdeling, die ons aanleiding geeft, enkele woorden in dit tijdschrift te schrijven.

De derde afdeling wil den bezoeker der tentoonstelling een indruk geven van het internationalisme op economisch en geestelijk gebied. Zij beoogt te doen zien, hoe de ontwikkeling van techniek en verkeer de deelen van de wereld steeds nader tot elkaar heeft gebracht en de wereld hierdoor meer en meer één geheel is geworden. Deze afdeling draagt den titel: de wereldgemeenschap.

Twee gedachten, welke hier tot uiting gebracht worden, zijn in het bijzonder voor de tentoonstelling van belang. Vooreerst deze, dat door de versnelling en de intensifieering van het verkeer de internationale toenadering ten zeerste is bevorderd. Een wereld-omvattende Volkenbond is eerst mogelijk geworden in den tegenwoordigen tijd, nu afgevaardigden uit andere werelddeelen Genève in betrekkelijk korten tijd kunnen bereiken en nu ten aanzien van de berichtgeving op aarde alle afstand tot nul is gereduceerd. Het is thans mogelijk voor den Volkenbond, zijn autoriteit te doen gelden, wanneer twee zoo ver afgelegen staten als Bolivia en Paraguay met elkan- der in oorlog dreigen te geraken.

De tweede gedachte, die aan deze afdeling ten grondslag ligt is, dat het kunstig opgebouwde en nauw in-een-sluitende economische wereldgeheel getoond wordt, hetwelk de oorlog, waaraan de onmiddellijk daarop volgende afdeling is gewijd, dreigt te vernietigen en dat door den Volkenbond moet worden beschermd.

Deze gedachte in een beknopt bestek uit te werken is niet gemakkelijk. Een kleine geschiedenisafdeling vormt hier de inleiding, en brengt o.m. het oude internationale verbond, dat de Hansa was, in herinnering. Vervolgens wordt door een reeks fraaie inzendingen een beeld gegeven van de ontwikkeling van scheepvaart, spoorwegen, luchtvaart, toerisme, post, telegrafie en telefonie en de verspreiding van nieuwsberichten. Ten slotte worden nog onderafdeelingen gewijd aan trusts en kartels als internationale verbanden, handelspolitiek, bevolkings- en landverhuizingsproblemen, koloniale ontwikkeling en internationale vereenigingen.

In deze afdeling en tevens in de vierde bevinden zich een serie zeer artistiek afgewerkte statistische tableaux, afkomstig uit het Gesellschaft- und Wirtschaftsmuseum te Weenen. Vooral trekken hiervan een tweetal de aandacht, aangevende de herkomst der bestanddeelen van een ontbijt en die van de grondstoffen van een in Europa vervaardigde automobiel. Pijltjes gaan van de verschillende bestanddeelen naar de plaats van herkomst, aangegeven op een boven de voorstelling aangebrachte wereldkaart. Dit is een populaire, doch pakkende illustratie van het internationalisme in de voorziening in onze dagelijksche levensbehoeften.

Ten slotte zijn de actuele tegenstellingen en wrijvingspunten niet vergeten. Sir Clive Morrison Bell, M. P., heeft zelf zijn bekende tariefpurenkaart gebracht en opgesteld. Wij Nederlanders kunnen met trotsch aanschouwen, dat Nederland de laagste muren heeft, al schijnt ook, door een foutieve uitwerking, de Deensche muur lager dan de Nederlandsche.

Wij willen geen oordeel uitspreken over de cijfers, waarmede Sir Clive de hoogte der tarieven verhoudingsgewijze aangeeft. Hij beschrijft zelf in zijn boek: Tariff Walls, a European Crusade, dat er verschillende systemen bestaan. Doch deze kaart, die reeds in geheel Europa is vertoond, geeft een aardig concreet beeld van het tarievenprobleem.

Men zie hiernaast de beide Weensche tableaux, die eveneens de tariefmuren weergeven, doch voor en na den oorlog. Het valt dan op, hoezeer het aantal tolgebieden is toegenomen door het uiteenvallen van Oostenrijk-Hongarije en Rusland, en men herinnert zich, dat dit een stap terug is: immers, het Deutsche Tolverbond van 1866 deed juist het aantal tolgebieden verminderen en werd eenige jaren later gevolgd door de Duitsche eenheid.

Na aldus een beeld te hebben gekregen van de economische samenhang van de wereld, is de bezoeker van de Vredes- en Volkenbondstentoonstelling meer overtuigd van het nut van den Volkenbond, die den vrede wil handhaven en de wereldgemeenschap bevordert.

Dr. Mr. HUGO VAN ZANTEN.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Januari 1930, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over hetzelfde tijdvak van 1929.

De gewone-middelen brachten in de afgelopen maand *f* 44.456.600 op tegen *f* 45.385.500 in Januari 1929 en vertoonen mitsdien een achteruitgang van *f* 928.900.

De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof daarentegen de gemiddelde maandraming en wel met een bedrag van *f* 4.073.700. Aangeteekend zij in dit verband, dat de totaal-opbrengst der middelen voor 1930 geraamd is op een bedrag van *f* 484.595.000 tegen *f* 471.145.000, in 1929, waardoor 1/12 der raming in het loopende jaar ruim *f* 1.120.000 hooger is dan in het voorafgaande.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van 1929 vertoonen de grondbelasting, de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de rechten op den invoer, de zout-, de geslacht-, de wijn-, de bier-, de suiker- en de tabaksaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking, de domeinen, wegen en vaarten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de dividend- en tantiëmebelasting, het statistiekrecht, de accijns op het gedistilleerd, de rechten en boeten van zegel en de rechten en boeten van registratie. Hieruit blijkt, dat verreweg de meeste middelen in opbrengst vooruitgingen. Dat het totaalcijfer van Januari jl. bij dat van dezelfde maand van 1929 ten achter bleef, was dan ook alleen aan de registratierechten te wijten, die ruim *f* 2 miljoen minder opleverden. Echter was de opbrengst dezer rechten in Januari 1929 abnormaal hoog. Uit een en ander blijkt, dat de loop der middelen in de afgelopen maand over het algemeen vrij gunstig mag worden genoemd.

De grondbelasting gaf een stijging in opbrengst te zien van *f* 79.600, vermoedelijk wegens snellere invordering van het restant van den vorigen dienst, waardoor het voor de maand Januari aanzienlijke bedrag van *f* 3.232.400 kon worden geboekt. De raming werd dan ook belangrijk overtroffen (met *f* 1.450.400), waarbij intusschen moet worden bedacht, dat de eerste maand van het jaar voor dit middel gunstig pleegt te zijn. Aangeteekend zij hierbij, dat het voor 1930 geraamde opbrengstcijfer even hoog is gesteld als voor 1929.

Ook de personeele belasting gaf in de afgelopen maand een surplus boven de ontvangst van Januari 1929. De vooruitgang bedroeg *f* 29.900, waardoor *f* 3.244.000 binnenkwam. Zelfs indien men in aanmerking neemt, dat ook deze belasting in Januari doorgaans ruim vloeit, moet het accres bevredigend worden genoemd. Wat de gemiddelde maandraming betreft, deze werd overschreden met *f* 952.300, waarbij nog valt te bedenken, dat de jaarraming voor het loopende jaar *f* 5.000.000 hooger is gesteld dan het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer.

Nog gunstiger was in de afgelopen maand de loop der inkomstenbelasting, welke een stijging in opbrengst van *f* 625.700 te zien gaf en zodoende *f* 8.400.200 in de schatkist bracht. Ook de raming werd vrij aanzienlijk overschreden; het voordeelverschil beliep *f* 1.733.600. Wat bij de overige middelen werd opgemerkt, geldt echter ook voor de inkomstenbelasting: de maand Januari geeft meestal ruime inkomsten. Bij vergelijking van de ontvangsten uit deze belasting over de maanden Januari 1929 en 1930 blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen verdeeld:

	Januari 1929	Januari 1930
1926/27....	<i>f</i> 70.600	—
1927/28....	„ 425.500	<i>f</i> 24.300

1928/29....	<i>f</i> 7.278.500	<i>f</i> 355.700
1929/30....	—	„ 8.020.200
Totaal ..	<i>f</i> 7.774.600	<i>f</i> 8.400.200

Uit deze cijfers blijkt, dat de vooruitgang alleen zit in het loopende belastingjaar (1929/1930) als gevolg van de hogere kohierbedragen, terwijl daarentegen de oude dienstjaren minder opleverden. Waarschijnlijk is hierin ook voor een deel de factor der snellere invordering te onderkennen. Eindelijk wordt nog opgemerkt; dat voor 1930 wordt gerekend op een even hoge ontvangst (*f* 80.000.000) als voor 1929.

De vermogensbelasting liep eveneens in opbrengst op en wel met *f* 150.900, terwijl 1/12 der raming met *f* 177.300 werd overtroffen. De ontvangst bedroeg *f* 1.344.000, een voor de maand Januari niet onbelangrijk bedrag. Met het oog op de vrij regelmatige stijging, die in den loop van dit middel is waar te nemen, werd de netto-opbrengst *f* 500.000 hooger geraamd dan voor 1929.

Evenals de vorige maand (December) wees de dividend- en tantiëmebelasting een daling in opbrengst aan. Het nadeelig verschil beliep *f* 488.000. Ook de gemiddelde maandraming werd niet bereikt; de opbrengst bleef er nl. *f* 828.400 beneden.

Bij een middel als de dividend- en tantiëmebelasting, dat op de meest onregelmatige wijze pleegt binnen te komen en waarvan een groot gedeelte gedurende slechts enkele maanden in het midden van het jaar wordt ontvangen, biedt een enkele maandopbrengst echter geen basis van vergelijking. Ten aanzien van de raming kan nog worden opgemerkt, dat de uitkomsten der laatste jaren het niet raadzaam deden voorkomen voor 1930 een hooger bedrag dan *f* 20.000.000 (de raming van 1929) aan te nemen. Deze raming blijkt achteraf aan den voorzichtigen kant te zijn, aangezien in 1929 in totaal *f* 22.377.900 werd ontvangen.

De invoerrechten maakten ook nu weer een goed figuur. De vooruitgang boven Januari 1929 bedroeg *f* 275.700. Ook op zichzelf beschouwd was de afgelopen maand voor dit middel niet ongunstig, daar 1/12 der raming met *f* 193.800 werd overschreden en dit niettegenstaande op grond van de ruime baten, die in de laatste jaren werden ontvangen, voor 1930 een raming van *f* 65.500.000 (*f* 3.500.000 hooger dan die voor 1929) werd aangenomen. Het statistiekrecht hield ditmaal met de invoerrechten geen gelijken tred. Zoowel de opbrengst van Januari 1929 als de gemiddelde maandraming werd niet gehaald (nadeelig verschil respectievelijk *f* 15.700 en *f* 12.100).

De accijnzen maakten over het algemeen een gunstigen indruk. De zoutaccijns accreëerde met *f* 54.400 en leverde zodoende *f* 224.400 voor de schatkist op, een sedert Januari 1920 niet meer bereikt bedrag. Ook de raming werd ruim overtroffen (met *f* 74.400). Bij dit laatste moet intusschen worden bedacht, dat, voor 1930 op een lagere inkomst van *f* 200.000 is gerekend. Ook de geslachtaccijns liep in opbrengst vooruit; het surplus beliep *f* 120.800 boven de ontvangst van Januari 1929 en *f* 64.100 boven de gemiddelde maandraming. De bekende oorzaken (toenemend gebruik van het goedkoopere inlandsch rundvleesch, waarvan accijns wordt betaald, afnemend verbruik van het dure varkensvleesch en den dalenden invoer van buitenlandsch bevroren vleesch) doen hun werking blijikbaar nog steeds gevoelen. De wijnaccijns vertoonde evenzeer een accres (van *f* 14.700) boven de inkomst van dezelfde maand van 1929. Dat de maandraming bij lange na niet gehaald werd, is verklaarbaar uit het feit, dat de beide eerste maanden van elk kwartaal voor dit middel van weinig beteekenis zijn. De gedistilleerdaccijns gaf slechts weinig minder te boeken dan in Januari 1929 (teruggang *f* 41.600), waarbij intusschen moet worden bedacht, dat in het begin van het vorige jaar de a.s. tariefsverlaging haar schaduwen reeds vooruit wierp. Dat de gemiddelde maandraming ruim werd over-

schreden (met f 111.500) behoeft niet te verwonderen, aangezien de afgelopen maand vijf verschijndagen van den krediettermijn telde. Bovendien is het geraamde opbrengstcijfer voor 1930 f 8.000.000 lager gesteld als voor 1929, in verband met de bovenbedoelde verlaging van het tarief bij de wet van 7 Februari 1929 (Staatsblad No. 37), Het bier leverde iets meer op dan in Januari 1929 (f 32.700 meer); daarentegen werd de gemiddelde maandraming niet bereikt (opbrengst f 116.000 minder); echter zijn de eerste maanden van het jaar voor dit jaar niet de gunstigste. De stijging, die ten aanzien van den bieraccijns in den loop van het vorige jaar te constateeren viel, gaf de Regeering aanleiding, de raming voor het loopende jaar f 1.000.000 hooger te stellen. Bijzonder ruim vloeide de suikeraccijns, die een surplus van f 525.200 gaf boven de inkomst van Januari 1929, terwijl een bedrag van f 281.900 boven 1/12 der raming kon worden geboekt. Weliswaar moet worden bedacht, dat de ontvangst van Januari 1929 bijzonder laag was, maar ook afgezien hiervan was de opbrengst der afgelopen maand, die slechts 4 verschijndagen van den krediettermijn telde, aan den hoogen kant. De lage suikerprijzen zijn wellicht oorzaak, dat grootere voorraden worden gemaakt. Tenslotte de tabakaccijns, die een geleidelijke stijging vertoont en ook in de afgelopen maand een accres te zien gaf (van f 97.700). De raming werd overschreden met f 466.700 en dat niettegenstaande voor 1930 op een toeneming in opbrengst van f 2.500.000 is gerekend, waarin tot uiting komt een prijsverhooging van verschillende rookartikelen, in het bijzonder van de sigaren.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 7.600 méér op, doch bleef f 1.100 beneden 1/12 der raming.

De zegelrechten gaven een mindere inkomst van f 663.800, waarbij intusschen in aanmerking moet worden genomen, dat de opbrengst van Januari buitengewoon hoog was. Deze teruggang is aan een mindere bedrijvigheid in de geldwereld toe te schrijven, hetgeen hieruit kan blijken, dat het zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten f 924.000 minder opleverde. Toch overtrof de ontvangst der afgelopen maand de raming nog met een bedrag van f 245.100 (voor 1930 is f 500.000 meer geraamd dan voor 1929), een bewijs, dat de ontvangst van Januari op zichzelf beschouwd niet ongunstig was. De registratierechten maakten een minder goed figuur. Noch de opbrengst van Januari 1929 noch de maandraming werd bereikt (opbrengst resp. f 2.022.800 en f 225.900 minder). Toch valt aan dezen teruggang minder waarde te hechten dan een oppervlakkige kennisneming van deze cijfers zou doen vermoeden, aangezien de ontvangst van Januari 1929 tengevolge van de groote uitgaven van nieuw kapitaal abnormaal hoog was. Het opbrengstcijfer voor 1930 is voor dit middel f 3.000.000 hooger aangenomen.

De successierechten gaven f 131.200 meer, doch bleven f 285.700 bij de gemiddelde maandraming ten achter. Bij dit laatste mag echter niet uit het oog worden verloren, dat de ontvangsten uit dit middel voor 1930 f 4.000.000 hooger zijn geraamd dan voor het afgelopen jaar. Waar de successierechten op zeer onregelmatige wijze binnenkomen valt op het resultaat van een enkele maand geen peil te trekken.

De domeinen gaven door toevallige omstandigheden een surplus van f 122.900 en de loodsgelden vertoonden een accres van f 34.000. Bij dit laatste middel werd de raming met f 49.700 overschreden, een voor dit kleine middel niet onbevredigende uitkomst.

De inkomsten van het „Leeningsfonds 1914" bedroegen in de afgelopen maand f 8.125.900 tegen f 7.717.400 in Januari 1929. Van eerstgenoemd bedrag was ruim f 4.570.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. De zegelrechten van buitenlandse effecten brachten f 53.700 minder op, hetgeen

op een vermindering der emissies van buitenlandse fondsen wijst.

Voor het „Wegenfonds" kwam in de afgelopen maand f 540.100 binnen, waarvan f 526.000 wegenbelasting en f 14.000 rijwielbelasting. In Januari 1929 kwam aan het Wegenfonds f 414.600 ten goede (f 409.900 wegenbelasting en f 4.700 rijwielbelasting).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ONTWIKKELING VAN DEN BUITENLANDSCHEN HANDEL VAN DUITSCHLAND.

II (Slot).

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

In onze vorige beschouwing hebben wij getracht aan te geven, welke factoren hebben bijgedragen tot een daling van het invoeroverschot van Duitschland van R.M. 2½ milliard (volgens de tegenwoordige prijzen) in de vijfjarige periode voorafgaande aan den oorlog tot R.M. 1½ milliard in de periode van 1925/1929. Wij hebben vastgesteld, dat deze ontwikkeling niet zoozeer aan een vermindering van de Duitse vraag of een bijzondere forceering van den uitvoer is toe te schrijven (eerder is het tegendeel waar, aangezien de invoer van industriele grondstoffen over het algemeen grooter is dan vóór den oorlog, terwijl de uitvoer van fabrikaten nog lang niet het vóóroorlogsche peil heeft bereikt), maar dat in aanzienlijke mate het feit, dat de prijzen op de wereldmarkt voor fabrikaten zeer veel sterker tegenover 1913 gestegen zijn als de wereldmarktprijzen voor grondstoffen, voor de geschetste ontwikkeling van den buitenlandschen handel aansprakelijk is te stellen. Indien de Duitse buitenlandsche handel slechts uit industriele grondstoffen en fabrikaten bestond, dan zou Duitschland op het oogenblik een uitvoeroverschot hebben van R.M. 3.3 milliard tegenover een van R.M. 1.9 milliard (berekend naar de tegenwoordige prijzen) in het jaar 1913. Het doel van een echte transfer van de herstelbetalingen ware daarmee reeds dichterbij gekomen.

Geheel anders liggen intusschen de verhoudingen op het gebied van den buitenlandschen handel van levensmiddelen, waaraan wij nu nadere aandacht zullen schenken. Hier blijkt opnieuw, dat van een vermindering van den invoer en in verband hiermede van een teruggang van het verbruik geen sprake kan zijn. Bedroeg nl. het invoeroverschot aan eet- en drinkwaren in het jaar 1913 naar de toenmalige prijzen R.M. 1.74 milliard, zoo is dit saldo tot het jaar 1927 tot R.M. 3.89 milliard gestegen, om daarna tot 1929 op R.M. 3.12 milliard terug te loopen. Men ziet ook hier, door een vergelijking van 1929 met 1927, zeer duidelijk den invloed van de dalende prijzen op de wereldmarkt (in het bijzonder van tarwe), want, zooals wij spoedig zullen aantoonen, is de kwantiteit intusschen niet gedaald, maar eerder gestegen. Des te meer wordt het daarom bijv. door een vergelijking van de jaren 1929 en 1913 duidelijk, dat met betrekking tot de structuur van den buitenlandschen handel van levensmiddelen tegenover de vóóroorlogsche periode wijzigingen hebben plaats gevonden, die niet alleen te verklaren zijn uit het verlies aan gebieden. In de allereerste plaats is wel de in de vóóroorlogsche periode niet onaanzienlijke Duitse uitvoer van landbouwproducten tot ongeveer de helft van zijn waarde verminderd.

Eenige posten van den Duitschen uitvoer van landbouwproducten.

	1913		1929	
	Hoeveelheid in 1000 ton	Waarde Mill. RM.	Hoeveelheid in 1000 ton	Waarde Mill. RM.
Suiker	1126,2	266,59	232,0	53,38
Meel, grutt., enz.	526,9	108,53	168,3	36,98
Rogge	934,5	132,92	552,3	83,38
Haver	681,7	93,11	505,7	74,97

Margarine	53,3	50,88	38,3	31,53
Bier.....	158,5	32,54	118,8	37,16
Totaal.....	—,—	632,57	—,—	317,40
Andere posten .	—,—	436,95	—,—	384,06
Totaal.....	—,—	1069,52	—,—	701,46

De waarde van de aangegeven zes voornaamste uitvoerartikelen is tegelijk met een aanzienlijke vermindering van de hoeveelheid tot de helft gedaald. Bovendien is ook de invoer van levensmiddelen niet onaanzienlijk veranderd, wat in de volgende gevallen tot uitdrukking komt.

Waarde der	1913	1929
	(in Mill. RM)	
Graaninvoer	739,1	750,7
Invoer van gekwalificeerde landbouwproducten	613,9	1268,3
Invoer van genotmiddelen	741,3	1259,4

Als aanvulling op dit staatje volgt hieronder nog een gedetailleerd overzicht van den Duitschen invoer van levensmiddelen.

Bestanddeelen van den Duitschen invoer van levensmiddelen.

	in 1000 ton					in millioenen RM.				
	1913	1926	1927	1928	1929	1913	1926	1927	1928	1929
<i>Graan</i>										
Tarwe	2007,7	1885,5	2530,9	2199,2	1820,2	329,69	515,87	653,98	512,18	387,12
Gerst	3238,2	1739,9	2000,3	1929,5	1764,8	390,39	287,59	391,60	380,08	302,61
Maïs	918,7	704,3	2104,9	1284,5	669,3	101,92	99,98	304,64	230,58	118,55
Rijst	293,3	191,4	210,4	273,4	182,3	60,55	60,76	66,70	86,83	49,07
<i>Gekwalificeerde Landbouwprod.</i>										
Groenten	256,1	393,0	420,8	491,7	502,3	40,80	90,44	98,34	134,56	137,92
Vleesch, spek, wrst	67,2	228,8	207,0	149,3	130,0	81,43	253,26	222,48	166,22	154,09
Boter	54,2	97,8	108,3	126,6	134,4	118,70	329,92	365,69	435,45	457,75
Kaas	26,3	64,1	72,0	61,5	66,5	38,04	104,17	113,51	102,72	106,28
Eieren	166,8	141,4	162,8	178,8	168,1	188,19	234,32	275,84	294,43	280,12
Vet	134,1	124,4	112,7	99,9	107,3	146,73	182,16	145,21	124,73	132,15
Totaal bedrag	—	—	—	—	—	613,89	1.194,27	1.221,07	1.258,11	1.268,31
<i>Genotmiddelen</i>										
Fruit	107,5	398,2	408,7	495,1	456,0	148,78	141,59	174,92	225,06	211,94
Zuidvruchten....	301,1	388,3	422,1	500,6	497,8	101,16	178,07	207,81	252,60	244,19
Koffie	168,3	105,4	124,4	135,7	148,3	219,72	252,54	269,33	310,16	379,14
Thee	4,29	4,59	5,18	5,35	5,77	8,04	16,70	18,66	22,44	25,40
Cacao	52,9	63,2	64,2	77,3	80,3	67,10	62,23	97,88	96,63	88,98
Wijn	132,0	69,5	136,0	137,1	115,6	62,22	30,05	72,81	72,75	60,86
Ruwe tabak	81,4	61,1	95,3	110,4	102,8	134,27	143,63	230,69	264,95	248,88
Totaal bedrag.	—	—	—	—	—	741,29	824,81	1.072,10	1.244,59	1.259,39

Deze cijfers wijzen op een buitengewoon onbevredigende ontwikkeling van den Duitschen landbouw. Terwijl men dezen bedrijfstak in het kader van het Deutsche economisch leven de taak moet opdragen, zich, onder gebruikmaking van buitenlandsche grondstoffen, d.w.z. in dit geval voederartikelen, in een veredelingsbedrijf te wijzigen, dus in het bijzonder de productie van de door de niet-landbouwende bevolking in stijgende mate verlangde gekwalificeerde landbouwproducten te stimuleeren, heeft de agrarische productie eerder den tegenovergestelden weg van een extensivering ingeslagen, zooals ook de gedeeltelijk sterk dalende curve van den invoer van voederartikelen, de niet zeer hooge invoer van sommige granen, in het bijzonder echter de tegenover de vooroorlogische periode geweldig gestegen invoer van groenten, vleesch en vleeschwaren, boter, kaas en de ondanks alle bemoeiingen nauwelijks verminderde eieren- en vetinvoer bewijzen. Ongetwijfeld zijn de consumptiegewoonten van de Deutsche bevolking sedert de vóórologische periode verijd, zoodat op het oogenblik veel meer aan boter, suiker, chocolade, zuidvruchten enz. wordt gebruikt. Niettemin heeft de landbouw in andere landen de tijden verstaan en zich aan de nieuwe behoeften aangepast, terwijl men zich in Duitschland van een dergelijke aanpassing

eerder van jaar tot jaar verder heeft verwijderd. Aan den anderen kant heeft de meerdere invoer van de veredelde landbouwproducten, dien wij in de onderstaande tabel op de tweede plaats opnamen, niet een zoo geweldigen omvang kunnen aannemen. Hoewel er ook op gewezen moet worden, dat het invoeroverschot nimmer zoo aanzienlijk zou zijn geweest, indien niet, zooals wij in een vorig artikel¹⁾ aantoonde, de koopkracht van de Deutsche bevolking door een kortzichtige loonpolitiek bovenmatig verhoogd was, is toch sedert 1913 het gebruik van genotmiddelen van allerlei soort, met uitzondering van bier en brandewijn, ook per hoofd van de bevolking berekend, gedeeltelijk zeer aanzienlijk gestegen. Aangezien echter Duitschland als producent van genotmiddelen of van die artikelen, die aan de productie van genotmiddelen ten grondslag liggen, geen aanzienlijke rol speelt, zoo is het meerdere gebruik van genotmiddelen hoofdzakelijk aan een meerderen invoer van deze producten te merken, zooals eveneens in de onderstaande tabel tot uitdrukking komt.

Na deze uiteenzettingen herhalen wij onze, in het begin van dit artikel gestelde, vraag, of de in de laatste jaren waargenomen tendenzen van den Duitschen buitenlandschen handel het waarschijnlijk maken, dat Duitschland zonder economisch-politieke maatregelen, dus als het ware automatisch, in afzienbaren tijd tot een echte transfer, d.w.z. tot een uitvoeroverschot van R.M. 2½ milliard, zal komen. Wij houden ons gerechtigd, deze vraag te ontkennen en wel om de volgende redenen.

De in de laatste jaren waar te nemen tendens naar een actieve handelsbalans is versterkt door twee bijzonder gunstige factoren. Eenerzijds de sterke prijsdaling van een aantal voor Duitschland zeer belangrijke invoerartikelen en de in nauw verband hiermede staande hooge prijzen van fabriekaten in verhouding tot de prijzen van grondstoffen. Eenige van deze prijzen van grondstoffen (rubber en graan) hebben intusschen een laagtepunt bereikt, dat de productie gedeeltelijk onrendabel maakt. Met een terugslag van de tot dusverre heerschende prijstendens moet dus in ieder geval gerekend worden, daar overal de pogingen tot valoriseering van de grondstoffenprijzen voortgang maken en aangezien verder aan de

¹⁾ Zie E.-S. B. van 22 Januari jl.

grootte nadeelen van de voortdurende prijsdaling, zoover zij bijv. door een verkeerde credietpolitiek veroorzaakt is, overal in de wereld grootte aandacht wordt geschonken. Zoo kan reeds een slechte rogge-oogst in het buitenland, na de goede oogsten van het vorige jaar, de Deutsche handelsbalans met een half milliard R.M. of meer belasten.

Aan den anderen kant is de grootte stijging van den Deutschen uitvoer van fabrikaten in de laatste jaren gedeeltelijk een „einmalig” proces geweest, dat een terugwinning van de door den oorlog verloren afzetgebieden bleek te zijn. De hooge prijzen van fabriekaten, de snelle stijging van den afzet van Deutsche goederen zijn voor een deel ook te verklaren uit de gunstige binnenlandsche conjunctuur van de Vereenigde Staten, die eenerzijds als koopers van Deutsche fabrikaten optraden, anderzijds niet zoo sterk als concurrenten van Duitschland werkzaam waren. Deze toestand kan binnen korten tijd veranderen en reeds op het oogenblik dringt de roep naar een sterkere forceering van den export over den Oceaan. De snelle uitbreiding van den Deutschen export van fabriekaten was tenslotte slechts mogelijk door de gunstige conjunctuur in een aantal landen. Het Deutsche Institut für Konjunkturforschung heeft er onlangs op gewezen, dat in vele Deutsche afzetgebieden het hoogtepunt van de conjunctuur overschreden is. Als een symptoon van den beginnenden terugslag wijzen wij erop, dat de Deutsche export in Januari 1930 slechts R.M. 10.92 millioen bedroeg tegen R.M. 11.01 millioen in Januari 1929. Indien het dus de Deutsche Regeering ernst is het Young-plan na te komen, dan schijnt het tijd te zijn middelen en wegen aan te geven om het proces van een actieve Deutsche handelsbalans door economisch-politieke maatregelen te bevorderen.

DE WIJZIGING DER STATUTEN VAN DE OOSTENRIJSCHSE NATIONALE BANK.

Dr. Richard Kerschagl te Weenen schrijft ons:

De in een buitengewone algemeene vergadering van de Oostenrijksche Nationale Bank behandelde statutenwijziging had o.a. wijziging van de winstverdeling ten doel. Er behoef niet aan getwijfeld te worden, dat de beteekenis van deze veranderingen in werkelijkheid van verstrekkenden aard is en dat de aangebrachte wijzigingen ten deele direct en ten deele indirect ook een geldpolitiek karakter dragen en niet geheel zonder invloed zullen blijven op de ontwikkeling van de geldpolitiek.

De eerste groep wijzigingen, die is aangebracht, betreft de winstverdeling. Deze zal voortaan zoodanig geschieden, dat, na dotatie aan het reservefonds, in de eerste plaats 8 pCt. als zuiver dividend aan aandeelhouders zal worden uitgekeerd. Zoolang het winstaandeel van aandeelhouders niet meer bedraagt dan 10 pCt. van het aandeelenkapitaal, komt van de overblijvende netto winst een derde aan aandeelhouders en twee derden aan den Staat.

Van hetgeen daarna overblijft komt, zoolang het winstaandeel van aandeelhouders niet meer bedraagt dan 12 pCt. van het aandeelenkapitaal, een vijfde aan aandeelhouders en vier vijfden aan den Staat.

Van de rest der netto winst komt een zevende aan aandeelhouders en zes zevenden aan den Staat.

Het voor den Staat bestemde aandeel in de netto winst wordt telkens voor terugbetaling van de schuld aan de Bank (art. 53) gebruikt; en na algeheele delging dezer schuld in contanten uitbetaald.

Het aandeel van den Staat in de winst is hierdoor dus gestegen. Tot dusverre gold de bepaling, dat aan aandeelhouders eveneens in de eerste plaats 8 pCt. zou worden uitgekeerd, doch dat van de overige winst, zoolang het totale dividend van de aandeelhouders niet meer dan 10 pCt. van het aandeelenkapitaal bedroeg, een derde aan aandeelhouders en twee derden aan den Staat kwamen.

Van de rest van de winst waren een vierde voor aan-

deelhouders en drie vierden voor den Staat bestemd.

Oppervlakkig beschouwd, lijkt deze bepaling in de eerste plaats zuiver economisch en van het standpunt der staatsfinanciën interessant. Zij is echter ook uit geldpolitiek oogpunt belangwekkend, indien men in aanmerking neemt, dat het geheele aan den Staat toevloeiende winstaandeel wordt aangewend voor aflossing van de schuld van den Staat aan de Bank. Volgens deze nieuwe overeenkomst blijft deze schuld bovendien geheel vrij van rente, zoolang het aan aandeelhouders uit te keeren dividend 6 pCt. of meer bedraagt. Daar nauwelijks verondersteld mag worden, dat het dividend ooit tot beneden de helft van het tegenwoordige niveau, 12 pCt. voor 1929, zal dalen, kan men practisch dus wel bijna van een blijvende renteloosheid van de schuld van den Staat aan de Bank spreken, zoolang er een dergelijke schuld bestaat. Deze schuld is van ruim 250 millioen Schilling op het tijdstip van de oprichting der Bank tot ongeveer 108.6 millioen Schilling op het einde van Januari 1930, dus met ruim de helft verminderd, waartoe in de eerste plaats de behaalde muntwinst en het winstaandeel van den Staat en voorts in 1928 eenmaal een grootere terugbetaling van den Staat (50 millioen Schilling) hebben bijgedragen. Nu heeft de schuld van den Staat aan de Bank uit een oogpunt van directe geldpolitiek tegenwoordig geen bijzondere beteekenis meer, daar deze slechts ongeveer 10 pCt. van het bedrag der circulatie en der direct opeisbare verplichtingen uitmaakt. Ongetwijfeld hangt art. 83 der Statuten daarmede direct samen, volgens welke bepaling de uitkeeringen in geld van het winstaandeel kunnen worden hervat, zoodra een nieuwe wettelijke verhouding tusschen de munteenheid en het muntmateriaal vastgesteld (hetgeen reeds door de wet van 20 December 1924 is geschied) en de schuld van den Staat aan de Bank tot op 30 millioen Goudkronen, d.i. 43,2 millioen Schilling, verminderd is. Deze schuld moet dus nog maar slechts met 26.2 pCt. van het oorspronkelijk bedrag van circa 250 millioen Schilling verminderen, opdat aan de voorwaarden ten aanzien van de hervatting der uitkeeringen in contanten volgens de statuten is voldaan. Terwijl dus eenerzijds door de nieuwe overeenkomst voor den Staat geen rentelasten uit zijn schuld voortvloeien, voorziet het verhoogde winstaandeel van den Staat toch stellig in een snellere aflossing, waardoor het vraagstuk van de uitkeering in contanten vroeger, echter niet rechtstreeks en onmiddellijk, maar toch binnen afzienbaren tijd, aan de orde komt.

Voorts zijn twee niet onbeduidende wijzigingen van de artikelen 22 en 57 der statuten van de Oostenrijksche Nationale Bank van geldpolitiek belang.

In de eerste plaats wordt bepaald, dat het lidmaatschap van den president of van een lid van den raad van bestuur van een instituut, dat de gemeenschappelijke belangen van de circulatiebanken behartigt, geoorloofd is. Vervolgens wordt echter bepaald, dat de Bank het recht heeft — behoudens handhaving van haar bewegingsvrijheid bij de vervulling van haar taak in het kader dezer bepalingen — zoowel organisatorisch als financieel deel te nemen aan internationale instellingen, die de samenwerking van circulatiebanken begunstigen of gemeenschappelijke belangen van circulatiebanken dienen. Deze veranderingen beteekenen, dat de Oostenrijksche Nationale Bank thans volgens haar statuten aan de Bank voor Internationale Betalingen zoowel financieel kan deelnemen als wel zich in het bestuur daarvan kan doen vertegenwoordigen. Hierin heeft, zooals bekend, de Nationale Bank van Tsjecho-Slowakije reeds eenigen tijd geleden op eenzelfde wijze het voorbeeld gegeven.

Van de overige bepalingen is in de eerste plaats het privilegie van de Bank van grootte beteekenis, dat oorspronkelijk slechts op 20 jaar werd vastgesteld en einde 1942 zou eindigen, doch thans met 15 jaren, dus tot 1957, is verlengd. Hierin moet ongetwijfeld in de eerste plaats een tegemoetkoming van de regeering

aan de aandeelhouders worden gezien voor het verhoogde winstaandeel van den Staat. Voorts werden voor het geval van liquidatie der Bank voorzieningen getroffen, waarbij de Staat ook aan een eventueel saldo na terugbetaling van het aandeelenkapitaal overeenkomstig zijn verhoogde winstaandeel zal deelnemen.

Ten slotte dient nog te worden vermeld, dat de Oostenrijksche Nationale Bank heeft verklaard, haar pensioenfonds voortaan geheel in Oostenrijksche papieren te zullen beleggen. Al was dit natuurlijk reeds tot op zekere hoogte het geval, toch mag niet over het hoofd worden gezien, welk een groote beteekenis deze verklaring voor de Oostenrijksche geld- en creditmarkt kan hebben en wel speciaal voor de markt van Staats- en andere publieke fondsen. Het pensioenfonds bedroeg einde 1928 reeds ruim 38 millioen Schilling en heeft daarmede een niveau bereikt, dat voor Oostenrijksche toestanden zeer gunstig is te beschouwen.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1929 No. 11 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Het indexcijfer van de groep textiele goederen daalde met een punt tot 171. Slechts 2 artikelen geven lagere prijzen te zien. Toch zijn in het algemeen de prijzen van de textiele goederen wel wat lager, hetgeen blijkt uit andere niet in deze publicatie opgenomen prijzen. Dat de prijzen dalen is trouwens rationeel, omdat ook de prijzen van ruwe katoen terugliepen. De hoogste en laagste noteringen voor katoen Amerikaansche middling ready te Manchester bedroegen in September 10.28—10.64 d. per lb.; in October 9.90—10.37 d. en in November 9.46—9.76 d.

Het indexcijfer van de groep levensmiddelen daalde met 2 punten tot 148, door de lagere prijzen voor Rangoon en Saigon rijst en Kedele.

Het indexcijfer van de groep metalen steeg met een punt tot 141 door den hooger prijs voor plaatijzer.

Het indexcijfer voor de groep chemicaliën en verfstoffen bleef onveranderd 141.

Dat van de groep diversen daalde met een punt tot 160 door den lageren prijs van sigarettenpapier.

Het indexcijfer voor den geheelen invoer bleef onveranderd 154.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. In November viel wederom een dalende tendenz waar te nemen, met uitzondering van katjang-olie, kapok, mais en tapioka. De laatste 2 producten zijn tengevolge van de minder goede oogsten op Java en Madoera in prijs gestegen. De uitvoer liep terug mede door de groote vraag voor binnenlandsche consumptie. De behoefte aan ready voedingsmiddelen komt goed tot uiting in de groote prijsverschillen tusschen die voor ready mais en die voor levering Januari—Maart (dus nieuwe oogst). Bedroeg de prijs voor ready mais in Soerabaja in November ongeveer f 210.— per koyang, mais-levering Jan./Maart deed in dezelfde maand f 140.—. Het indexcijfer van mais bedroeg in November 246 tegen 227 in October, dat van tapioka 157 tegen 132 in October.

Met uitzondering van bovengenoemde producten zijn alle prijzen meer of minder sterk gedaald. Het indexcijfer van koffie liep terug van 144 in September tot 134 in October en tot 119 in November, een en ander in verband met de crisis van het koffie-verdedigingsinstituut in Brazilië. Het indexcijfer van rubber daalde van 34 in September tot 29 in November. De overige prijsdalingen zijn minder groot.

Het algemeen indexcijfer van de exportproducten daalde van 121 in October tot 120 in November.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer tezamen daalde met 1 punt tot 146.

Dit algemeen indexcijfer heeft geen andere beteekenis, dan dat het het gemiddelde prijsverloop voorstelt van de 92 met name genoemde producten.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Sema'ang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	160	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	127	149
November 1928.	171	151	143	143	167	156	124	149
December „	171	149	143	143	167	156	124	149
Januari 1929.	171	150	143	143	166	156	126	150
Februari „	172	151	140	143	166	156	127	150
Maart „	172	149	144	143	166	156	130	151
April „	172	148	142	140	166	155	124	148
Mei „	172	148	142	145	164	156	127	150
Juni „	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli „	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus „	172	148	142	142	163	155	124	148
September „	172	149	141	142	163	155	123	148
October „	172	150	140	141	161	154	121	147
November „	171	148	141	141	160	154	120	146

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

Het indexcijfer van de prijzen van de inheemsche artikelen steeg met een punt tot 163, in hoofdzaak door de hogere prijzen voor kippeneieren en varkensvleesch.

Bij de uitheemsche artikelen ondergingen enkele prijzen zeer geringe veranderingen, waardoor het indexcijfer voor deze groep op 145 kwam tegen 144 in de vorige maand.

Het indexcijfer voor den geheelen kleinhandel bedroeg 154 tegen 153 in November.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	Inheemsch ¹⁾	Uitheemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
December 1928 ..	164	146	155	153
Januari 1929 ..	162	146	154	151
Februari „ ..	165	145	155	153
Maart „ ..	166	145	155	154
April „ ..	164	145	154	152
Mei „ ..	161	145	153	151
Juni „ ..	160	146	153	151
Juli „ ..	158	145	152	149
Augustus „ ..	160	144	152	150
September „ ..	160	144	152	150
October „ ..	161	143	152	150
November „ ..	162	144	153	151
December „ ..	163	145	154	153

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Pasarprijzen. De gemiddelde pasarprijzen van 119 passers op Java en Madoera waren in November hooger voor padi, beras, mais, cassave, gaplek en bataten. De gemiddelde prijs van padi is slechts weinig hooger dan in dezelfde maand van het vorige jaar. Mais, cassave, gaplek en bataten zijn daarentegen aanzienlijk duurder dan in November 1928. Bedroeg de prijs voor gepelde mais No. 1 in November 1928 f 4.48 per picol, in November jl. was de gemiddelde prijs f 5.80. Cassave No. 1 deed in November 1928 f 1.19 per picol, in November 1929 f 1.72, gaplek in dezelfde maanden respectievelijk f 2.06 en f 3.31. Het zijn in hoofdzaak de goedkoopere voedingsmiddelen die het sterkst in prijs gestegen zijn. Sterk komt dit tot uiting in de prijzen op Madoera. De gemiddelde prijs op Madoera voor beras No. II bedroeg in November 1928 f 10.18, in November jl. bijna f 11.—; een prijsstijging van weinig beteekenis in verhouding tot die van bijv. cassave No. II, waarvan de prijzen in dezelfde maanden respectievelijk bedroegen f 0.87 en f 1.20, mais No. II met een prijs van f 3.96 in November 1928 en f 7.37 in November 1929.

INGEZONDEN STUKKEN. EFFICIENCY IN DE RIJWIELVOORZIENING.

Ir. S. van Hoogstraten te 's-Gravenhage schrijft ons:

In zijn artikel van den 12den Februari betoogt de heer Barendsen, dat bij de rijwielinindustrie de archaische bedrijfsvorm, waarbij de patroon zelf meewerkt, nog zoo kwaad niet is. Op deze manier komen wij weer bij den schoenmaker in het pothuis.

Naar mijn meening mag men bij een verbruiksartikel als een rijwiel, dat van buitengewone betekenis voor de arbeidersklasse is, slechts tevreden zijn, wanneer het op de meest economische wijze beschikbaar wordt gesteld, d.w.z. dat de kosten van vervaardiging en distributie tot het technisch bereikbare minimum zijn teruggebracht. Zooals ik eerder aantoonde, brengt samentrekking van de productie reeds een besparing in de distributiekosten mede.

Al zou bij de vervaardiging de montage — het in elkaar zetten — een groote rol spelen en niet voor vereenvoudiging vatbaar zijn (wat ik overigens ten sterkste bestrijd), dan blijft bedrijfsconcentratie toch nog het voordeel opleveren van economisch beheer en vermindering van algemeene onkosten, zoodat niet wel vol te houden is, dat in dit bijzondere geval rationalisatie geen zin zou hebben. Daar de prijs van het artikel (over het problematische van dit begrip wees ik onlangs in het tijdschrift „Maatschappij Belangen”) echter niet alleen door de productiekosten,

maar ook door de distributiekosten bepaald wordt, wees ik er destijds op, dat ook aan den kant van de distributie te besparen viel, in de eerste plaats door vermindering van het aantal handelaren bij minder versnipperde productie, en in de tweede plaats door beperking van het aantal handelaren tot het voor den bekenden omzet benoedigde minimum.

Waar de normale handelswinst 30 pCt. van den verkoops prijs uitmaakt, en de fabrieksprijs dus met 42 pCt. wordt belast, is het duidelijk, dat een vermindering van de distributiekosten in den prijs zeer wel voelbaar is, en zeker van voldoende belang om na te gaan, of wij werkelijk met de bestaande structuur van de rijwielvoorziening genoegten mogen nemen.

ONTVANGEN BOEKEN.

Praktische Sociologie door J. H. F. Kohlbrugge. (J. B. Wolters Uitgevers Mij. — Groningen, Den Haag 1929. Prijs f 3.90 geb.).

Als deel VI in de serie *Practische Sociologie* verscheen de tweede aflevering van *Sociale Nooden*. Deze aflevering, die handelt over geestelijke en sexueele problemen, geeft geen wetenschappelijke verhandeling, maar een deskundige en praktische uiteenzetting van de verschillende vraagstukken. In het boek is groote hoeveelheid materiaal verwerkt, terwijl een literaturopgave en uitvoerige aantekeningen de raadpleging vergemakkelijken.

Die Wirtschaft des Auslandes. Entwicklungen in der Weltwirtschaft, bearbeitet im Statistischen

MAANDCIJFERS.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1929						
		1913	1927	1928	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.
Productieván steenkool (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,337	21,272	20,129	21,206	21,021	20,201	21,444	20,867	21,225	23,358
	Ver. Staten	43,088	45,197	43,052	39,307	42,166	39,138	41,393	45,217	46,545	54,038
	Frankrijk ²⁾	3,338	4,315	4,280	4,458	4,438	4,432	4,736	4,568	4,299	4,971
	Duitschland ³⁾	15,842	12,800	12,573	13,407	12,759	13,221	14,362	14,467	13,480	14,835
Productieván ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	617	560	621	665	668	683	693	675	700
	Ver. Staten	2,592	3,036	3,167	3,721	3,961	3,777	3,846	3,816	3,554	3,646
	Frankrijk ⁴⁾	434	777	841	871	897	865	877	893	851	894
	België	207	309	325	336	348	342	347	348	347	361
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁵⁾	54,931	91,282	89,716	93,792	93,020	81,882	85,581	91,973	91,633	101,150
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	346,924	339,788	396,825	381,114	350,336	347,133	372,929	351,365	392,000
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾	701,778	4420,823	4454,022	5143,715	5061,457	5165,042	4627,293	4339,533	4353,136	4515,576
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	303,303	1697,900	1836,858	1976,478	1888,473	2266,753	1567,459	1413,820	1435,111	1581,566
Export (binnenlandsche producten)	D'land 1000 M. ⁹⁾	897,474	1185,672	1166,250	1254,878	1132,455	1077,463	1227,242	1072,564	1038,330	1106,682
	Engeland 1000 £ ⁶⁾	43,771	59,090	60,286	60,244	67,437	49,893	66,520	63,045	55,104	64,589
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	396,572	419,179	418,085	376,919	386,915	393,835	375,340	432,319	530,000
	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾	573,351	4577,063	4278,900	4419,445	3958,909	4349,341	4269,148	3804,235	4221,004	4385,958
Inklaringen (1000 tons)	Italië 1000 Lire ⁸⁾	209,303	1302,862	1210,761	1247,919	1256,092	1548,162	1054,166	1210,462	1233,208	1334,982
	D'land 1000 M. ⁹⁾	841,436	851,952	970,050	1163,950	1098,191	1014,884	1030,565	1123,201	1136,703	1164,818
	Engeland (geladen) ⁹⁾	4,089	5,049	5,028	5,154	5,376	5,355	5,962	5,881	5,896	5,831
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	2,827	4,441	4,778	5,022	5,434	5,103	5,741	5,479	—	—
Aantal werkl. loozen in 1000	Frankrijk (geladen)	2,876	4,088	4,363	4,946	5,206	5,031	5,133	5,382	5,045	—
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,646	1,762	1,922	1,922	1,922	1,851	1,851	1,851	—
	Engeland ¹¹⁾	—	—	—	1,181	1,177	1,164	1,178	1,199	1,203	1,254
	Italië ¹²⁾	—	—	—	258	228	193	202	217	229	297
Indexcijfers van koersen v. aandeelen.	Duitschland ¹³⁾	—	—	—	505	419	394	395	410	443	501
	V. St. ¹⁴⁾ (1926 = 100)	—	—	—	193,4	192,6	191,0	202,7	210,3	216,1	194,4
	Engel. ¹⁵⁾ (1913 = 100)	—	—	—	242	240	240	232	238	238	228
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ...	—	—	—	244	240	246	256	250	241	226
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)	—	—	—	231,3	235,7	245,8	243,2	242,4	239,3	220,7
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..	—	—	—	121	119	118	117	118	114	109

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland. ²⁾ Incl. bruink. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl., sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd ten buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari 1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf

Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen Vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. Sedert Jan. 1927 mijnwerkers inbegrepen. ¹⁴⁾ Sedert November 1929 is het indexcijfer van de Wall Street Journal vervangen door dat van de Standard Statistics Company of New-York. Deze index heeft betrekking op 342 industriele aandeelen, waaronder enkele preferente aandeelen. ¹⁵⁾ London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriele en Scheepvaart-aand. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriele aandeelen. ¹⁸⁾ Officieel: 49 gewone aandeelen. a) bruinkool inbegrepen.

Reichsamt (Berlijn 1929, Reimar Hobbing. Prijs R.M. 25).

Dit werk is een voortzetting van de verleden jaar verschenen publicatie, die de structuur van de belangrijkste (45) landen en hun economische ontwikkeling tot het jaar 1927 behandelde. De nieuwe uitgave gaat tot 1928, maar is bovendien nog aangevuld met de overzichten van 16 andere landen.

Meyer's Wörterbuch über Nationalökonomie (Theorie und Geschichte) von Prof. Dr. W. Heller (Derde druk. Halberstadt 1930. H. Meyer's Buchdruckerei).

In een boekje van een zeer handig formaat heeft Prof. Heller het gehele gebied van de theoretische economie behandeld. De waarde van het boek als Nachschlagewerk wordt nog verhoogd, doordat de schrijver bij zijn derde druk met de critiek en opmerkingen van anderen rekening heeft kunnen houden.

Het in consignatie en in depôt geven van goederen. Uitgave van het Weekblad „Handelsbelangen” te Amsterdam. Brochure No. 1.

Hierin worden behandeld de voornaamste punten, waaraan een koopman heeft te denken bij het verlenen van een depôt, met voorbeelden eener juiste administratie en boekhouding en formulieren voor contracten.

Het belang van verzekeren bij een gezond verzekeringsbedrijf. Uitgave van het Weekblad „Handelsbelangen” te Amsterdam. Brochure No. 4.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	December 1929		December 1928	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	50.830	f 3.102.281.000	52.026	f 3.205.859.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	38.690	„ 2.713.328.000	39.769	„ 2.849.117.000
	2.109	„ 14.990.000	1.956	„ 15.416.000

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	December 1929	Jan./Dec. 1929	Jan./Dec. 1928
Prod. Steenkolen in tonnen ¹⁾	958.162	11.575.041	10.920.005,4
Aantal normale werkdagen	24	305	304

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	December 1929	Jan./Dec. 1929	Jan./Dec. 1928
Netto-productie in tonnen..	21.466 ²⁾	211.066,4	196.668
Aantal normale werkdagen	24	237	283

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	December 1929	Jan./Dec. 1929	Jan./Dec. 1928
Afgeleverd:			
Geraff. zout	3.157	42.304	39.397
Industriezout	29	740	654,5
Afvalzout	80	2.223	1.808
Aantal normale werkdagen	24	308	307

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Januari 1930	{ 10.992 ³⁾ 26.684 ⁴⁾	151	167
1 Januari 1929	{ 10.029 ³⁾ 24.649 ⁴⁾	83	146

¹⁾ Sedert 1 Jan. 1929 is hierbij de hoeveelheid kolenslik inbegrepen.

²⁾ 16.127 ton ruwe bruinkool en 5.339 ton bruinkoolbrik.

³⁾ bovengronds. ⁴⁾ ondergronds.

Het in huurkoop geven van goederen door Mr. G. van Geest. Uitgave van het Weekblad „Handelsbelangen” te Amsterdam. Brochure No. 3.

Hieruit wordt een uiteenzetting gegeven over de voor- en nadeelen van het huurkoop-systeem, over de wijze waarop deze overeenkomsten moeten worden ingericht met voorbeelden voor contracten.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	Januari 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeenkomstige periode 1929
Directe belastingen.			
Grondbelasting	3.232.441	3.232.441	3.152.841
Personeele belasting ..	3.243.954	3.243.954	3.214.075
Inkomstenbelasting ..	8.400.218	8.400.218	7.774.557
Vermogensbelasting ..	1.343.983	1.343.983	1.193.124
Dividend- en tantieme-belasting	838.261	838.261	1.326.246
Invoerrechten.	5.652.177	5.652.177	5.376.428
Statistiekrecht.	362.936	362.936	378.588
Accijnzen.			
Zout	224.358	224.358	169.977
Geslacht	1.064.122	1.064.122	943.350
Wijn	51.161	51.161	36.427
Gedistilleerd	3.194.883	3.194.883	3.236.486
Bier	1.134.039	1.134.039	1.101.324
Suiker	4.265.249	4.265.249	3.740.019
Tabak	2.633.399	2.633.399	2.535.698
Belasting op gouden en zilveren werken	86.417	86.417	78.800
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.453.478 ¹⁾	2.453.478 ²⁾	3.117.264
Registratierechten ..	2.274.077	2.274.077	4.296.859
Successierechten	3.214.334	3.214.334	3.083.170
Domeinen, wegen en vaarten	303.748	303.748	180.862
Staatsloterij	16.955	16.955	17.027
Loodsgelden	466.396	466.396	432.398
Totaal-Generaal ..	44.456.586	44.456.586	45.385.520

¹⁾ Hieronder begrepen f 169.241 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbel.). ²⁾ Id. f 1.093.250.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Januari 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeenkomstige periode 1929
Verdedigingsbelast. I	1.703.276	1.703.276	1.520.000
Verdedigingsbelast. II	2.869.009	2.869.009	2.590.643
Opcenten:			
Grondbelasting	648.658	648.658	631.980
Personeele belasting ..	614.401	614.401	615.199
Inkomstenbelasting ..	493	493	51.146
Vermogensbelasting ..	276.626	276.626	660.683
Dividend- en tantieme-belasting	753.232	753.232	437.661
Accijns op Suiker ..	77.413	77.413	748.004
„ „ Wijn	10.232	10.232	7.285
Gedistilleerd	319.488	319.488	323.649
Zegelrecht van buitl. eff.	853.050	853.050	131.128
Totaal	8.125.878	8.125.878	7.717.378

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	Januari 1930	Sedert 1 Januari 1930	Overeenkomstige periode 1929
Wegenbelasting	525.955	525.955	409.857
Rijwielbelasting	14.150	14.150 ¹⁾	4.745
Totaal	540.105	540.105	414.602

¹⁾ 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1930.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1927/28	—	—	24.356	230
1928/29	2.840	31.107	355.679	58.975
1929/30	3.226.235	3.210.515	8.020.183	1.284.778
1930/31	3.366	2.332	—	—
Totaal ..	3.232.441	3.243.954	8.400.218	1.343.983

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Februari 1930

Activa.			
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 39.644.687,52 Bijbkn. „ 185.222,05 Ag. sch. „ 11.346.945,96	f	51.176.855,53
Papier o. h. Buitenl. in disconto	..... „		—
Idem eigen portef.	f 200.707.888,—		
Af: Verkochtaar voor de bk. nog niet afgel.	..... „		200.707.888,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 30.602.585,06 Bijbkn. „ 5.573.026,40 Ag. sch. „ 42.381.151,66	f	79.056.763,12
Op Effecten	..... f 76.846.115,55		
Op Goederen en Spec.	„ 2.210.647,57		79.056.763,12
Voorschotten a. h. Rijk	..... „		8.525.348,07
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	..... f 64.982.480,—		
Muntmat., Goud	„ 372.023.602,42		
	f 437.006.082,42		
Munt, Zilver, enz.	„ 27.070.923,35		
Muntmat., Zilver	..... „		464.077.005,77 ¹⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	..... „		25.353.076,18
Gebouwen en Meub. der Bank	..... „		5.200.000,—
Diverse rekeningen	..... „		31.173.816,80
	f		865.270.753,47
Passiva.			
Kapitaal	..... f		20.000.000,—
Reservefonds	..... „		7.106.550,55
Bijzondere reserve	..... „		8.000.000,—
Pensioenfonds	..... „		6.294.700,24
Bankbiljetten in omloop	..... „		782.401.045,—
Bankassignatiën in omloop	..... „		265.171,63
Rek.-Cour. { Het Rijk f — Anderen „ 23.474.115,56	..... „		23.474.115,56
Diverse rekeningen	..... „		17.729.170,49
	f		865.270.753,47
Beachikbaar metaalsaldo	..... f		141.186.147,32
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	..... „		352.965.365,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.			

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-percentage
	Munt	Muntmat.				
24 Febr. '30	64.982	372.024	782.401	23.739	141.186	57 ^{1/2}
17 " '30	64.989	372.024	785.427	18.429	142.152	58
10 " '30	64.999	372.024	795.381	20.939	137.251	57
3 " '30	64.995	372.024	823.734	29.482	126.196	55
27 Jan. '30	65.009	374.523	786.832	33.800	137.330	57
20 " '30	65.010	381.038	797.698	36.090	137.830	56 ^{1/2}
25 Febr. '29	67.053	367.495	775.761	31.596	133.257	56 ^{1/2}
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ³⁾
17 " 1930	51.660	—	83.416	205.792	24.829
10 " 1930	52.456	—	82.590	211.528	17.385
3 " 1930	52.204	—	112.414	211.308	22.809
27 Jan. 1930	59.313	—	81.513	217.117	24.091
20 " 1930	63.093	—	82.712	219.143	24.330
25 Febr. 1929	73.713	—	98.599	166.994	25.897
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 1/5 metaaldekking. ²⁾ Sluippost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Dtscont.	Div. rekeningen ¹⁾
25 Jan. 1930	760 ³⁾	1.449	617	1.065	541
18 " 1930	572 ³⁾	1.468	626	1.069	548
11 " 1930	580 ³⁾	1.508	655	1.069	523
4 " 1930	600 ³⁾	1.702	656	1.068	515
26 Jan. 1929	825	1.468	652	1.032	333
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluipst. der activa. ²⁾ f 100.000 bij de Ned. Bank gedep. en f 9.500 goud gekocht. ³⁾ f 100.000 bij de Ned. Bank gedep.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
22 Febr. 1930	169.500	—	274.800	33.700	46.100
15 " 1930	169.300	—	278.600	32.400	44.900
8 " 1930	168.900	—	283.100	32.100	42.820
25 Jan. 1930	139.553	30.304	279.315	39.006	42.528
18 " 1930	139.272	28.116	286.187	36.106	38.471
11 " 1930	139.584	28.685	292.071	37.715	36.155
4 " 1930	139.469	29.225	291.026	38.579	36.853
23 Febr. 1929	168.704	21.517	299.926	52.360	49.307
25 Febr. 1928	173.594	18.015	309.402	40.270	122.056 ²⁾
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
22 Febr. 1930	—	131.400	—	***	55
15 " 1930	—	134.000	—	***	54
8 " 1930	—	140.100	—	***	54
25 Jan. 1930	8.420	31.055	86.187	29.697	53
18 " 1930	8.525	31.880	90.977	30.414	52
11 " 1930	9.352	32.291	98.496	28.356	51
4 " 1930	8.429	28.526	102.418	27.728	51
23 Febr. 1929	8.155	37.477	78.098	44.515	54
25 Febr. 1928	12.784	28.948	85.576	36.789	55
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
19 Febr. 1930	151.639	345.581	65.391	4.733	16.293
12 " 1930	151.499	348.003	62.933	7.963	14.513
5 " 1930	151.212	348.690	62.093	5.603	13.915
29 Jan. 1930	150.428	348.018	62.117	5.500	13.976
22 " 1930	151.289	346.400	64.659	5.780	14.879
15 " 1930	150.654	351.943	58.523	6.672	14.034
20 Febr. 1929	150.851	351.819	58.685	12.056	18.692
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-percentage ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
19 Febr. '30	38.582	13.871	59.167	34.417	66.058	61 ^{3/32}
12 " '30	44.712	17.937	59.084	35.482	63.496	56 ^{19/32}
5 " '30	49.895	23.294	54.250	36.227	62.522	54 ^{29/32}
29 Jan. '30	54.301	14.593	67.463	35.987	62.410	52 ^{19/16}
22 " '30	57.666	29.151	59.948	36.012	64.889	51 ^{19/16}
15 " '30	61.251	24.811	64.358	36.419	58.711	46 ^{29/32}
20 Febr. '29	46.332	15.076	65.695	37.133	59.032	50
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tussen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
14 Febr. '30	42.947	245	6.978	24.805	18.734	2.511	3.200
7 " '30	42.931	241	6.979	25.201	18.736	2.578	3.200
31 Jan. '30	42.921	236	6.984	24.671	18.732	2.578	3.200
24 " '30	42.831	234	6.996	26.237	18.721	2.467	3.200
15 Febr. '29	34.027	732	11.795	22.372	18.400	2.325	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diversen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
14 Febr. '30	5.453	1.532	69.072	6.448	3.331	7.609
7 " '30	5.453	1.663	69.429	6.711	3.340	7.489
31 Jan. '30	5.453	3.286	70.339	6.770	3.402	7.512
24 " '30	5.453	1.546	68.375	7.115	3.433	8.819
15 Febr. '29	5.930	1.751	62.620	6.275	6.413	5.996
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluippost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 Februari 1930.

De tarwe-markt heeft deze week weder overal in een flauwe houding verkeerd en de prijzen kwamen ver beneden die van omstreeks 12 Februari. Mei-tarwe noteerde toen te Winnipeg 129%, terwijl op 20 Februari de prijs tot 114% was gedaald. Uit die sterke prijsverlaging blijkt wel duidelijk, hoe uitermate flauw de markt, speciaal in Canada, was en welk een zenuwachtige stemming daar moet hebben geheerscht. Die stemming is verergerd, naarmate de berichten ongunstiger werden omtrent de besprekingen, die te Londen werden gehouden tusschen Minister Thomas en de vertegenwoordigers van de Canadeesche tarwepool. Toen op 19 Februari te Winnipeg bekend werd, dat die vertegenwoordigers de terugreis aanvaard hadden, zonder iets van betekenis te hebben bereikt ten behoeve van den afzet der Canadeesche tarwevoorraden, maakte zich gedurende eenigen tijd een paniek van de tarwemarkt te Winnipeg meester. In 1½ minuut daalde de Mei-termijn niet minder dan 6¼ dollarcenten per bushel en erger werd slechts voorkomen door het ingrijpen van enkele groote handelaren, die als koopers optraden. Toch zijn op 20 Februari de prijzen nog weer verder gedaald, tot ze het zoo even genoemde niveau bereikten. Het is geen wonder, dat de termijnmarkten te Chicago en ook in Argentinië deze prijsdaling volgden, al was ze dan ook in Argentinië veel kleiner dan in Noord-Amerika. Op 21 Februari ontwikkelde zich eindelijk in Europa op dat zooveel lagere prijspeil weder meer vraag voor tarwe. Flinker zaken werden er in Engeland gedaan en vooral in Canadeesche tarwe was de omzet daar op dien dag belangrijk. Ook op het vasteland waren de zaken veel grooter. België en Nederland deden flinke inkoop van tarwe van de verschillende tegenwoordig verkrijgbare soorten, terwijl Duitschland wat meer belangstelling toonde en zelfs Frankrijk meer tarwe kocht. Ook Italië toonde weer eenigen kooplust en kocht Australische tarwe, terwijl naar Portugal eenige ladingen Canadeesche en Plata-tarwe werden verkocht. Britsch-Indië trad op als koper van Australische tarwe. Natuurlijk heeft die uitbreiding der Europeesche inkoop dadelijk in de uitvoerlanden tot eenig prijsherstel geleid. Ditmaal echter was dat prijsherstel slechts van uitermate korten duur, hetgeen wel duidt op den zeer flauwen grondtoon der markt, die toch anders de laatste maanden in dergelijke gevallen vrij wat langer dan een enkelen dag het prijsherstel wist te handhaven. Dadelijk toen op 22 Februari de vraag in Europa weder wegens de herstelde prijzen bleek te verdwijnen, is de moed in Noord-Amerika weder verdwenen en op den 22sten sloot Winnipeg nog slechts een kleinigheid hooger dan 2 dagen tevoren. Op 24 Februari volgde weder een sterke prijsdaling. Te Chicago was de markt gesloten, welke omstandigheid op den 21sten bijgedragen had tot de prijsverhooging, omdat er nu eenmaal in Amerika velen zijn, die gaarne vóór een feestdag hun baisse-positie dekken. Op den 24sten echter was Chicago uitermate flauw en de tarwe-prijzen daalden er op dien dag niet minder dan ongeveer 6 dollarcent per 60 lbs. Bij voortdurend blijft het er voor houders van tarwe in Canada en de Vereenigde Staten buitengewoon slecht uitzien. Vooral geldt dit voor Canada, dat veel meer dan de Vereenigde Staten op export is aangewezen. Men hoort dan ook weder van verdere plannen van de regeeringen der Canadeesche Prairie-Provincies om de tarwepool ter hulp te komen, wanneer de banken verdere garantie mochten verlangen voor voorschotten, welke ze op de tarwe van de pool hebben verleend. De aanschouwelijke les in practische economie, die tegenwoordig in Noord-Amerika gegeven wordt, is wel bezig op bijzonder duidelijke wijze de groote gevaren aan te toonen, welke de pogingen mee brengen, die in de Vereenigde Staten en Canada in dit jaar zijn gedaan, om de wet van vraag en aanbod buiten werking te stellen. De geweldige speculatie van de Canadeesche tarwepool en de regering der Vereenigde Staten is bezig totaal te mislukken en, naarmate de kansen op misoogst in het een of andere productieland kleiner worden, wordt het steeds waarschijnlijker, dat men in Noord-Amerika met veel te veel achtergehouden tarwe zal blijven zitten. Ondanks dit alles echter schijnt de Australische regering het nog eens met een pool te willen probeeren. Het is geen wonder, dat de Australische boeren daarnaar wel ooren hebben, want de plannen, waarvan tegenwoordig sprake is, bevatten een regeeringsgarantie voor een minimumprijs voor den Australischen tarwe-oogst. De boeren verlangen echter zulk een garantie voor niet minder dan 3 jaren en de regering schrikt er voornamelijk voor terug om dit risico voor langer dan een enkel jaar op zich te nemen. Intusschen blijven

de vooruitzichten voor den nieuwen tarwe-oogst van het Noordelijk halfrond gunstig. In de Vereenigde Staten ontbreekt in de meeste streken nog wel de moeilijke dekking, welke bij koud weder de tarwe zou moeten beschermen, doch nog altijd is het weder zacht en van schade is zeer weinig sprake. Ook in Europa staat het wintergraan er goed bij en het ziet er dus naar uit, dat de moeilijke positie, waarin in vele landen de landbouw geraakt is, nog langen tijd zal voortduren. Verschepingen van tarwe in deze week zijn weder matig geweest, maar de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid heeft nog een kleine vermeerdering ondergaan. Zij bedroeg op 22 Februari 5.2 miljoen quarters tegen 8.5 miljoen op den overeenkomstigen datum van het vorige jaar. De zeilende voorraad is dus nu niet als groot te beschouwen, maar dat desondanks de stemming aan de tarwemarkt zoo uitermate flauw blijft, wijst er wel op, dat de Europeesche kooplust nog altijd klein blijft. Het aanbod van Plata-tarwe blijft ruim en de voorraden in de Argentijnsche havens hebben in de afgelopen week weder een vermeerdering ondergaan. Verschepingen van Argentijnsche tarwe blijven zeer veel kleiner dan in het vorige jaar, hetgeen gedeeltelijk het gevolg is van den kleineren oogst, doch ook veroorzaakt wordt door den geringen Europeeschen kooplust. Aan de Argentijnsche termijnmarkten is de tarweprijs in den loop der week 20 centavos per 100 KG. gedaald. Te Winnipeg bedroeg de verlaging 5½ à 7¼ en te Chicago 8¼ à 10 dollarcent per 60 lbs. In de voorafgaande week was de verlaging te Winnipeg grooter geweest dan te Chicago. Sedert het begin der maand zijn aan beide markten de tarweprijzen nu 12 à 14 pCt. gedaald.

Zeer flauw blijft rogge, omdat de pogingen, welke de Deutsche regeering aanwendt, om een verhooging van den roggeprijs te verkrijgen, nog steeds geen succes hebben. Gedeeltelijk omdat Polen nog altijd de groote concurrent blijft. Intusschen is de Deutsche regeering begonnen met aankopen van rogge boven marktprijs, terwijl dezelfde firma's, die voor haar die inkoop bewerkstelligen, dezelfde rogge tot veel lagere prijzen naar naburige landen aanbieden, zonder daar veel koopers te vinden. Blijkbaar is het dus in Duitschland niet de bedoeling, dat de door de regeering aangekochte rogge alle wordt opgeslagen en neemt men liever nu reeds dadelijk op een gedeelte dier rogge een flink verlies. Ter verhooging van het gebruik van rogge voor brood, heeft de Deutsche regeering voorgeschreven, dat geen tarwebloem meer onder de roggebloem mag worden gemengd, zooals tot nog toe vrijwel regel was. Ook in Noord-Amerika is rogge deze week weder flauw geweest met verdere prijsdaling, waardoor te Chicago de roggeprijs ruim 11 à 13 pCt. lager kwam dan aan het begin der maand. Er vinden uit Roemenië nog geregeld verschepingen van Hongaarsche rogge plaats, doch ook daarvoor is de vraag in West-Europa zeer slecht.

Ook voor maïs is de markt deze week weder flauw geweest. Stoomende Plata-maïs was in het begin der week moeilijk te plaatsen en de verkoop in West-Europa gelukte slechts ten koste van prijsverlaging. Toen de in Europeesche wateren aangekomen partijen voor een groot gedeelte waren opgeruimd, trad een prijsherstel in, hetwelk ook gold voor Februari en Maart aflading met eenige toename van den omzet. De omvang der zaken werd echter spoedig minder en op 22 Februari was het prijsherstel weder grotendeels verloren gegaan. Hetzelfde geldt voor nieuwe Plata-maïs. waarvoor wegens de nog altijd goede oogstvooruitzichten de vraag in Europa slechts is, tenzij verkoopers tot prijsverlaging bereid blijken te zijn. Ook dan echter zijn de zaken nog van weinig betekenis. Uit Roemenië is het aanbod van maïs, ter verscheping in Maart en later, de laatste dagen toegenomen, en op een nogmaals verlaagd prijspeil kwamen in de tweede helft der week eindelijk naar Nederland weder wat zaken tot stand. Het kwaliteitsrisico blijkt echter nog steeds niet geweken te zijn, waardoor de zaken nog worden belemmerd. Eenige belangstelling bestond in Nederland tot lage prijzen wel voor aangekomen Russische maïs, omdat deze een veel betere kwaliteit vertoont dan Donau-maïs. In Noord-Amerika is ook maïs weder wat in prijs gedaald, doch deze prijsdaling was van veel minder betekenis dan voor tarwe en rogge. Op 24 Februari was te Chicago echter ook maïs zeer flauw en aanmerkelijk

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behoren tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroondomein
Verkrijgbaar 4½ pCts. Pandbrieven à 98½ pCt.
Pandbrieven op 1 Jan. 1930: f 19.052.700.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Febr. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	16/22 Febr. 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	34.073	227.881	231.021	2.180	6.510	27.481	234.391	258.502
Rogge	—	25.979	19.697	300	1.162	—	27.141	19.097
Boekweit	50	1.560	4.034	103	410	—	1.970	4.034
Maïs	19.178	172.708	137.986	7.324	41.915	36.892	214.623	174.878
Gerst	14.340	111.220	82.135	—	2.236	98	113.456	82.233
Haver	4.755	32.352	29.113	—	1.289	911	33.641	30.024
Lijnzaad	2.762	14.187	40.540	9.834	49.942	66.601	64.129	107.141
Lijnkoek	354	29.233	30.796	—	—	—	29.233	30.796
Tarwemeel	2.197	11.998	12.148	515	4.157	5.010	16.155	17.158
Andere meelsoorten	304	3.014	1.607	—	—	—	3.014	1.607

lager. Aan de Argentijnsche termijnmarkten heeft de maïs-prijs deze week tenslotte slechts een verlaging van 5 centavos per 100 KG. ondergaan, maar de stemming in Europa was veel flauwer dan die geringe verlaging zou doen vermoeden.

Van gerst is het aanbod nog altijd groot en wel speciaal uit Rusland, Argentinië en Polen. Donau-gerst wordt nog altijd niet dringend geoffreerd, omdat men blijkbaar in Roemenië nog niet besluiten kan tot het accepteren der tegenwoordig zeer lage prijzen. Intusschen zijn in verschillende West-Europese havens de voorraden van Roemeensche en Russische gerst nog groot en sedert eenigen tijd is dat, behalve in de Noord-Duitsche havens, ook te Rotterdam het geval, wegens aanzienlijke voorraden Russische gerst, die tot lage prijzen te koop zijn. Duitschland toont den laatsten tijd weder meer kooplust voor gerst op aflading in April en later. Wegens de sterk gedaalde prijzen vond daar echter ook spoedig Russische gerst weder gemakkelijker plaatsing, ondanks het sterk verhoogde invoerrecht. In Noord-Amerika zijn de gerstprijzen aan de termijnmarkten te Winnipeg en Minneapolis deze week lang niet zoo sterk verlaagd als die van tarwe, rogge en maïs en nog altijd schijnt men daar dus geen export van gerst noodig te hebben.

Haver wordt bij voortdurend dringend uit Duitschland aangeboden en nog altijd ging deze week de prijsdaling van Duitse haver langzaam voort. Geregeld komen daarin zaken naar naburige landen, en wel speciaal naar Nederland en Engeland, tot stand, doch de afzet is daar niet groot genoeg om een prijsherstel teweeg te brengen. Platahaver ontmoet wegens het sterke Duitse en Poolse aanbod in Europa tegenwoordig zeer weinig belangstelling. Afgezien van enkele zaken naar Engeland, schijnt België tegenwoordig nog de beste markt voor Platahaver te zijn, doch groot zijn ook daarin de zaken niet.

SUIKER.

De voornaamste gebeurtenis der afgelopen week was het eenstemmig besluit eener plantersvergadering in Havana, waarbij 102 fabrieken vertegenwoordigd werden, tegen restrictie van den ditjarigen Cuba-oogst. Voorloopig behoeft aan deze mogelijkheid — waarop men trouwens op de markt niet meer rekende — geen aandacht te worden geschonken.

De verschillende suikermarkten waren overigens zeer weinig interessant, en bleven loom gestemd, waartoe ook de minder gunstige statistische positie van den laatsten tijd meewerkt. Het slechte evenwicht n.l. tusschen productie en consumptie blijft bestaan, wegens de nog steeds door raffinadeurs en handelaren gevolgde politiek van slechts naar gelang der hoognoedige behoeften te koop.

In Amerika brokkelde de prijs voor ruwsuiker bij kleinen omzet verder af tot 1.25/32 d.c. c. & fr. New-York op basis van Cubasuiker.

Op de termijnmarkt te New-York bleven de fluctuaties binnen beperkte grenzen; de slotnoteeringen waren: Mrt. 1.69; Mei 1.79; Juli 1.88; Sept. 1.95 en Oct. 1.98, terwijl voor Spot Centrif. het laatst 3.83 werd betaald.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 26.000 tons, de versmeltingen 48.000 tons tegen 55.000 tons in 1929 en de voorraden 505.000 tons tegen 193.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Ton	Ton	Ton
Cubaproductie	1.200.000	1.865.000	1.350.000
Consumptie	6.902	13.330	6.792
Weekontv. afscheephavens ..	171.433	235.532	231.656
Totaal sedert 1/1	645.844	1.186.239	740.325
Weekexport	38.591	119.805	74.212
Totale export sedert 1/1	255.557	475.609	216.403

Voorraad afscheephavens	566.624	712.245	569.329
Voorraad binnenland	370.917	665.431	602.883
Aantal werkende fabrieken ..	154	163	169

In Engeland ging eveneens weinig om.

Op de termijnmarkt te Londen bestond slechts belangstelling voor de maand Maart; de andere termijnen noteerden tenslotte 3¼ d. lager.

De laatste noteeringen op de ruwsuikermarkt waren: Mrt. Sh. 6¼; Mei Sh. 6/11¼; Aug. Sh. 7/5¼; Dec. Sh. 7/9.

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Duitschland 31/12	1.565.000	1.471.000	1.213.000
Tsjecho-Slowakije 1/2	643.000	646.000	803.000
Frankrijk 31/12	669.000	630.000	587.000
Nederland 31/12	263.000	261.000	193.000
België 1/2	185.000	198.000	166.000
Polen 1/2	547.000	416.000	273.000
Engeland 1/2 Geimp. Suiker ..	325.000	298.000	288.000
„ 1/2 Binnenl., ...	97.000	67.000	53.000

Europa	4.294.000	3.987.000	3.576.000
V.S. Atl. havens 2¼/12	769.000	213.000	220.000
Cubaansche „ 28/12	182.000	125.000	218.000
Cuba binnenland 28/12	180.000	35.000	90.000

Totaal .....

Op Java was de markt voor tweedehands suiker de geheele week lusteloos gestemd en kwam er geen verandering in de nominale noteeringen.

Hier te lande opende de markt op ongeveer f ½ lagere noteeringen dan aan het einde der vorige week. De stemming bleef verder uiterst kalm. Tegen het einde ontstond aanbod tot de aanvankelijke bied-prijzen, waardoor de slotnoteeringen als volgt waren: Mrt. f 10½—¾, Mei f 11.—, Aug. f 11½ tot ½ en Dec. f 12.—. De omzet bedroeg 4000 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 19 Februari 1930.

Sedert ons laatste bericht is de markt voor Amerikaanse katoen weinig standvastig geweest. Een daling op Donderdag jl. van 5 punten werd Vrijdag en Zaterdag gevolgd door een stijging van resp. 12 en 9 punten. Op Maandag en Dinsdag echter zakten de noteeringen weer in, zoodat Maart-futures gisterenavond in Liverpool op 8.21 d. sloten. New-York heeft eveneens gefluctueerd, doch sloot gisterenavond vast met weinig verandering. Met Egyptische katoen was het evenzoo gesteld, terwijl de omzetten weer zijn afgenomen. Loco-verkoop bedroegen de vorige week 25.000 balen, waarvan 10.600 Amerikaansche, 3.950 Braziliaansche, 2.350 Peruaansche, Egyptische en Soedaneesche 2.170 balen, Oost- en West-Afrikaansche 4.130 balen.

De markt voor Amerikaanse garens is over het algemeen lusteloos. Grove nummers worden weinig verkocht, terwijl zaken in medio-nummers, zoowel wat inslag als ketting betreft, van beperkten omvang zijn. Niettemin hebben enkele spinners op het eind van de vorige week wel wat beter kunnen verkoopen. Orders in ringtwist zijn gering; de daling in prijzen van het ruwe product was oorzaak, dat van alle soorten minder verkocht werd. In enkel- en tweedraads getwijnde bundelgarens voor Eng.-Indië schijnt wat meer om te gaan en enkele flinke orders in tweedraads getwijnd zijn afgesloten voor de Midlands. Voor garens van Egyptische katoen bestaat over het algemeen weinig belangstelling. Spinners van garens, die in het algemeen gebruikt worden voor verwerking met kunstzijde, hebben een moeilijken tijd als gevolg van de onzekerheid in verband met de budget-wetgeving met betrekking tot laatst-

COPRA.

In de prijzen kwam de afgelopen week weinig verandering. Consumenten kochten op vrij ruime schaal. Het aanbod van Indië was niet groot, doch wel regelmatig te noemen.

Marseille was aanvankelijk vaster gestemd, doch tegen het einde der week liepen de prijzen daar terug.

De slotnoteeringen zijn:

Ned.-Ind. f.m.s. op alle termijnen f 267¹⁶; Ned.-Ind. Mixed, op alle termijnen, f 25½.
Vooral Ceylon Copra werd ruim geoffreerd.

STEENKOLEN.

Er mag nu wel met zekerheid worden aangenomen, dat „winter” in de betekenis van koud weder met groote vraag naar huisbrandkolen niet meer te verwachten is. In elk geval rekent de kolenmarkt reeds daarmede en het gevolg is, dat de prijzen teekenen van afbrokkeling beginnen te vertoonen. Ook industrie-kolen zijn flauwer dan zij geweest zijn. De Oostkust van Engeland is voor alle soorten van kolen omlaag en in Westfalen roepen de mijnen om afzet. Men mag aannemen, dat binnen afzienbaren tijd tot productiebeporing zal worden overgegaan, tenzij men zou prefereren te trachten de vraag te stimuleeren door prijsreducties.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 11.—
Durham Ongezeefde	„ 11.25
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 13.—
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 11.50
Yorkshire gewasschen Singles	„ 11.25
Westfaalsche Vetförder	„ 13.35
„ Vlamstukken I	„ 14.50
„ Smeenootjes	„ 14.—
„ Gasvlamförder	„ 13.25
„ Gietcokes	„ 17.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 16.50

alles per ton van 1000 KG. f.o.b. Rotterdam/Amsterdam.
Ongezeefde bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.75. Markt flauw.

IJZER.

De stemming op de continentale exportmarkt voor ruw-ijzer is onveranderd kalm, terwijl de stand van zaken in het Clevelanddistrict bepaald onbevredigend te noemen is. Een beperking van de productie wordt hier in overweging genomen.

Het O.S.P.M. (Frankrijk) handhaaft de geldende prijzen en voorwaarden voor Maart.

De afspraak der Fransche, Duitsche en Luxemburgsche staalproducenten om zich ten gunste van de Belgen, wat de voornaamste staalproducten betreft van de exportmarkt terug te trekken, heeft het gewenschte resultaat gehad. Alle producenten zijn thans weer aan de markt. De basisprijzen van de voornaamste producten zijn verhoogd zonder dat dit tot een noemenswaardige verzwakking van de markt aanleiding heeft gegeven.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Het lage vrachtenpeil heeft bevrachters niet kunnen helpen zaken naar het Continent te doen; wel wordt voor Februari/begin Maart verschepping \$ 0.08 New-York/Antwerpen of Rotterdam in uitzicht gesteld, definitieve orders betreft dit evenwel niet, alhoewel bevrachters van meening zijn, dat met de huidige vrachten- en graanprijzen het binnenkort weer mogelijk zal zijn zaken te doen. Van St. John werden in de afgelopen week de eenigste afsluitingen gedaan, nl. een Februari lading naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië) op basis van \$ 0.11½, en twee ladingen per Februari/Maart voor dergelijke reizen op basis van \$ 0.12.

Van de *Golf*-havens is niets te doen. Van Montreal zou reeds zijn afgesloten tegen het lage cijfer van 2/6 per qtr. naar Portugal, dit is al een bijzonder laag openingspeil.

Noord-Pacifc. Griekenland is de eenige bestemming, waarvoor eenige vraag is. Na de afsluiting van een begin Maart boot van Vancouver tegen 20/-, was er eenige concurrentie om de overige vroege booten te verkrijgen, met het resultaat, dat 20/6 is betaald voor een boot van max. 7100 ton per Febr./Maart, en er zal zelfs iets meer betaald moeten worden om verdere tonnage te verkrijgen. Een April-lading naar Portugal wordt aangeboden tegen 19/6.

La Plata rivier. Alhoewel in de afgelopen week meer transacties hebben plaatsgevonden, zijn de vrachten niet verbeterd. Het lage vrachtcijfer van de voorlaatste week ad 10/6 van de Bovenrivier naar Antwerpen of Rotterdam werd herhaald voor prompte handige booten. Dezelfde

vracht werd ook geaccepteerd met 10 Maart cancelling, terwijl aan het einde der week 6 d. meer werd betaald voor dezelfde positie. Van Buenos-Aires zijn groote booten gedaan per Februari/Maart tegen 10/3 en 3 d. minder van Bahia Blanca. Buenos Aires/Griekenland is gedaan tegen 12/6, basis één haven en 16/6 voor een lading lijnzaad van Santa-Fé naar New-York. Voor latere posities is 12/6 betaald van de Bovenrivier naar U.K./Continent per Maart/April en 13/6 per Mei.

Suiker van West-Indië. Er was een matige vraag, doch de vrachten werden nog iets gemakkelijker. Van Cuba werd voor booten van 6000/7300 ton naar U.K./Continent per eerste en tweede helft Maart 13/6 betaald en per April 14/-, terwijl 4 booten, elk circa 7000 ton, per Februari/Maart en Maart zijn afgesloten van Cuba naar Odessa of Nicolaieff tegen 17/-. Voor een handige boot van 4000 ton/4500 ton, per begin Maart, werd 14/6 betaald van San Domingo naar Havre, Antwerpen, Londen of Hull.

Salpeter van Chili. De terughoudende politiek is ook in de afgelopen week gehandhaafd. Er is vrij veel lijn-ruimte per Februari beschikbaar, doch het ziet er naar uit, dat die ruimte voor salpeter zal worden opgenomen; ook voor de volgende maanden tot eind Juni zijn de vooruitzichten bedroevend. Voor tramp-tonnage is in 't geheel geen vraag.

Burmah. Een 7000-tons boot per 1ste helft Maart werd naar Antwerpen/Hamburg gesloten tegen 18/- en een 7500/8000 tons boot per April naar Gdynia tegen slechts 18/6. Voor een kleine lading van 3800 ton per Februari/Maart van Rangoon naar Ningpo en/of Shanghai werd 42 cents per picol betaald.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau is maar weinig vraag, voor een handige boot per Maart/April werd 15/- betaald, basis Continent. Naar Denemarken is een 4500 tonner gedaan tegen 19/7½ naar 4 loshavens, terwijl een kleine boot van 3500 ton 6 pence meer verkreeg met drie loshavens.

De Zwarte Zee is zeer kalm, graanafsluitingen zijn er niet te rapporteeren. Voor een lading kolen van Mariupol/Nicolaieff of Teodosia, per 15/31 Maart naar een haven Kaap Hatteras/Montreal werd 14/1½ betaald.

Middellandsche Zee. Gebrek aan kooplust aan deze zijde heeft een verdere vermindering van vraag naar scheepsruimte voor erts tengevolge gehad en alhoewel eenige afsluitingen zijn gedaan, zijn de vrachten verder gedaald. Of het laagste peil is bereikt, valt moeilijk te zeggen.

Afgesloten werd o.m. als volgt: Melilla/Duinkerken 5/9, Hornillo Bay/IJmuiden 5/4½, Glasgow 7/-, Middlesbrough 7/-, La Goulette/Rotterdam 5/-, Les Falaises/Barrow 7/-, Bona/Garston 6/7½, Rotterdam 4/6, Morpou Bay/Rotterdam en Stettin 9/6 en 12/-, Huelva/Rotterdam 5/1½ en San Juan/Rouaan 7/6.

Posfaat: Stax/Bordeaux en Paimboeuf 6/1½, Nantes en Rouaan 6/3, Dublin 8/9 en Antwerpen en Gent 7/6.

De katoenzaadvrachten van Alexandrië zijn vast; een groote boot naar Hull en Dundee werd opgenomen tegen 10/- per 60 cbft.

Noord-Spanje. Wegens gebrek aan orders bleef ook deze markt zeer flauw. Afgesloten werd o.m.: Bilbao/IJmuiden 5/-, Tyne Dock 5/3, Middlesbrough 6/6 en Cardiff 5/6.

Kolen van U.K. Met uitzondering van Zuid-Amerika, zijn de uitgaande vrachten zeer laag. Het schijnt evenwel dat nu de laagste vrachten bereikt zijn. Iedere week wordt meer tonnage opgelegd, en de vrachten moeten heel wat beter worden, om de booten weer in de vaart te kunnen brengen. De vrachten naar Brazilië en de La Plata rivier zijn iets makkelijker, doch met de slechte La Plata markt is geen verdere inzinking te verwachten naar die bestemmingen. Afgesloten werd o.m. van Wales: Havre 3/7½, Gibraltar 6/-, Genua 6/6, Salonica 7/6, Haiffa 8/6, Alexandrië 7/9, Port-Said 7/6, Fremantle 23/-, Las Palmas 7/-, Rio 14/10½, Buenos Aires 16/6, Punta Arenas 19/6, Valparaiso 19/- en St. John (N.F.) 12/-. Van de Oostkust: Aarbus 4/10½, Hamburg 3/6, Antwerpen 2/9, Rouaan 3/10½, Algiers 7/10½, Genua 6/9, Venetië 8/6, Port-Said 7/9 en Buenos Aires 17/3.

RIJNVAART.

Week van 16 t/m. 22 Februari 1930.

De aanvoeren van zeezijde bleven onveranderd. De vraag naar scheepsruimte, die voldoende beschikbaar was, bleef matig. In weerwil van het steeds vallende water, bleef de stemming lusteloos. De ertsvracht bedroeg f 0.35—0.45 per last met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrij werd hoofdzakelijk in daghuur bevracht op basis van ca. 2 cts. per ton, op de losplaats uit de huur. Het sleeploon werd gnoteerd volgens het 25 cts. tarief. De waterstand bleef vallend. Naar den Bovenrij werd op 1.70 M. ad 1.80 M. en naar de Ruhrhavens op maximum 2.30 M. afgeladen.